

Săptăminal politic-social-cultural editat de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă Iași, anul X nr. 30 (495), vineri, 25.VII.1975, 10 pagini, 1 leu

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în fața machetelor dezvoltării viitoare a Iașului.

Viitorul economiei țării

Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, din zilele de 21 și 22 iulie a.c. reprezintă un moment politic deosebit de important. Ea a dezbătut probleme de mare însemnătate privitoare la dezvoltarea social-economică a țării, la înlăturarea efectelor inundațiilor, la activitatea internațională a partidului și statului, la perfecționarea activității organizatorice și de cadre a partidului.

Un loc central în problematica plenarei l-a avut analiza profundă a proiectului planului unic de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1976—1980 care constituie o riguroasă concretizare științifică a Directivelor Congresului al XI-lea al partidului.

Prevederile cuprinse în proiectul planului pe anul 1976, cât și obiectivele stabilite pentru perioada anilor 1976—1980 reflectă cerințele progresive dezvoltate și înaintării României spre comunism.

Înfăptuirile mari ale cincinalului în curs, în care economia românească a înregistrat ritmuri înalte, recuperarea încă în cursul acestui an a pagubelor provocate de inundații, obținerea unei producții suplimentare prin realizarea cincinalului înainte de termen crează o bază temeinică pentru trecerea la noul cincinal.

Proiectul planului cincinal viitor cuprinde obiective care dau o nouă dimensiune dezvoltării economice a țării, valorile absolute și relative ale creșterii economice atingând nivele considerabile. Semnificativă este de exemplu, valoarea producției industriale care în 1980 va atinge nivelul de 1.000 de miliarde lei, față de 18 miliarde lei în 1938 și 170 miliarde lei în 1965. Atenția susținută care se va acorda în continuare agriculturii va determina o amplă creștere a producției, producția de cereale urmînd a atinge în 1980 un nivel de circa 23 milioane tone, ceea ce echivalează cu o depășire de aproximativ trei ori a mediei din anii 1934—1938, și de aproape două ori a mediei perioadei 1966—1970.

În diagrama creșterii, volumul investițiilor, efect și premiză a dezvoltării economice, atinge cota impresionantă de 1.000 miliarde lei, cifră ce depășește de aproape două ori chiar investițiile din actualul cincinal.

Alături de creșterile cantitative, calitatea va constitui o caracteristică definitorie a viitorului cincinal. În concepția partidului nostru, a secretarului său general tovarășul Nicolae Ceaușescu, care are un rol determinant în formularea strategiei dezvoltării noastre viitoare, planul următor de perspectivă trebuie să fie cincinalul afirmării revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate. Un accent deosebit se pune în acest sens pe integrarea producției cu cercetarea științifică, pe dezvoltarea ramurilor „de vîrf” în construcții de mașini, chimie, siderurgie, etc., pe înnoirea și modernizarea producției, pe intensificarea creșterii eficienței economice.

O mare însemnătate are asigurarea dezvoltării ample a bazei proprii de materii prime, condiție a progresului economic dinamic, stabil, a independenței economice.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei necesită angrenarea tot mai amplă în circuitul economic mondial. Totodată, balanța comercială impune creșterea mai accentuată a exporturilor, reducerea importurilor la strictul necesar. Planul cincinal viitor acordă, de asemenea, o mare importanță promovării politicii ferme a partidului de dezvoltare armonioasă a tuturor județelor asigurînd ritmuri de creștere mai mari în zonele rămase în urmă, amplasarea judicioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul. Un loc important vor deține în viitorul cincinal și în continuare lucrările de regularizare a râurilor și de îndiguire. Există forța economică și capacitatea tehnică necesară pentru a supune stihia apelor, pentru ca prin soluții definitive să se prevină inundațiile și pagubele materiale imense pe care acestea le produc.

Ampla dezvoltare a forțelor de producție ale țării în cincinalul viitor se va reflecta în creșterea considerabilă a standardului de viață al populației. Distribuția reală va crește în perioada 1976—1980 cu circa 18—20 la sută, volumul fondurilor de consum va spori cu circa 50 la sută, se vor construi 850.000 de noi apartamente fizice.

Cincinalul 1976—1980 va ridica România pe o nouă treaptă a progresului social-economic, va reprezenta un mare pas înainte pe calea civilizației socialiste.

Nicolae STOICA

Avem

Avem un neam și-o țară,
iubiți-o frați români,
căci ea ni-i primăvară
și doină din bătrîni.
Ea gînd de gînd ne leagă,
Ne dă nădejdi și-avînt,
Ea viața noastră-ntreagă,
Ni-i leagăn și mormînt.

Iubiți-o, voi cei tineri,
Munciți în cinstea ei,
Cu-avînt, fără rețineri
Și cu adînc temeii.

Sub ploii și sub omături,
Prin anii ce se duc,
Să fiți mereu alături,
De cei ce ne conduc.

De Ceaușescu-ntr-una
Să ascultăm cu drag,
Ca Ștefan, totdeauna
Înaltă-al țării steag:
Cu inima fierbinte
Și aprig viu elan
Ne duce tot-nainte
Către-un mărșă liman.

George LESNEA

ÎNTELEGHEREA DIALECTICĂ A TRADIȚIEI

În cartea vieții Iașului, recenta vizită a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU a înscris încă o pagină plină de semnificații pentru prezentul și viitorul acestei cetăți a industriei și culturii, scumpă Moldovei și întregii României. Întîlnirea secretarului general al partidului nostru cu biroul Comitetului județean P.C.R. a fost încă o mărturie elocventă a stilului de muncă ce caracterizează personalitatea conducătorului poporului român: se privește departe, se privește cutezător și cuprinzător, pe temeiul unei analize de profunzime, cu gîndul la omul acestui timp, la fericirea tuturor. Noi, membrii biroului, am avut încă o dată viziunea acestui mod comunist de a pătrunde în miezul problemelor economice și sociale ale dezvoltării armonioase a tuturor județelor țării. În lumina acestei concepții creatoare a fost abordat imperativul înțelegerii dialectice a tradițiilor Iașului, a valorificării complexe a întregii moșteniri progresiste.

Într-adevăr, noi toți sîntem conștienți că ancorarea doar într-una, sau în cîteva zone ale oricînd de strălucite moșteniri culturale, este de natură să sărăcească, să prezinte unilateral zestrea cu care vine Iașul în contemporaneitate. Cercetarea și cunoașterea și cultivarea mai fermă a tradițiilor revoluționare ale clasei muncitoare din Iași ar potența cu mult mai mult viața spirituală a județului.

Este adevărat că au trăit la Iași cîțori de gînd care ne reprezintă poporul în fața lumii; aceasta trebuie să fie nu numai un motiv de mîndrie, ci și unul de muncă perseverentă și încordată pentru crearea unei noi culturi, socialiste, care să încorporeze atît glasul veacurilor trecute, cît și vîietul și clocotul muncii acestui ev nou.

Tot atît de adevărat este că pilduitoare valori pentru educația comunistă nu sînt suficient puse în lumină. Poate tocmai pentru că flacăra înțeleșului vieții unor martiri comuniști (luptătorul Ilie Pintilie îmi vine primul în gînd) sau — întorcîndu-ne în timp — a socialiștilor de la

Ion ȚĂRANU
președintele Comitetului
de cultură și educație socialistă
al județului Iași

(continuare în pag. 3)

ÎN FAȚA MACHETELOR

Popasul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a binevoit să-l facă în chiar incinta unde iau naștere proiecte și machete ale orașului viitor a constituit pentru noi o adevărată sărbătoare și un prilej de învățăminte prețioase. Discuțiile purtate în fața planșelor au avut în vedere dezvoltarea de perspectivă a orașului și județului nostru.

În primul rînd i-a fost prezentat secretarului general al partidului și celorlalți înalți oaspeți sistemul de apărare a orașului Iași și a celorlalte localități din județ de posibile inundații în bazinele Prutului, Jijiei și Bahluiului, precum și scoaterea de sub pericolul inundațiilor a peste 30.000 ha de teren prin executarea de baraje și diguri protectoare în văile respective. Proiectele de îmbunătățiri funciare prevăd crearea mai multor baraje pe Bahlui și Jijia, care împreună cu cele existente, printre ele aflîndu-se și barajul de la Podul Iloaiei care și-a dovedit re-

cent utilitatea, atenuînd vizibil vîitura produsă pe Bahlui, vor rezolva problema apărării terenului de calamități și, totodată, pe cea a aprovizionării localităților cu apă industrială și potabilă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat favorabil preocupările organelor locale de partid și de stat pentru rezolvarea acestor probleme atît de importante și a specificat că proiectele urmează a fi încadrate în planurile generale de sistematizare a lucrărilor de regularizare pe principalele bazine hidrografice din Moldova, într-un asemenea context mai larg ele aflînd o rezolvare definitivă, unitară și cît mai cuprinzătoare. Trebuie avut în vedere și asigurarea întregului necesar de apă privind viitorul dezvoltare multilaterală a județului.

În continuare, a fost prezentat proiectul de sistematizare a municipiului Iași și a celorlalte localități urbane din județ, insistîndu-se în mod deosebit pe amplasarea viitoa-

relor unități industriale ce urmează a fi executate în cincinalul 1976—1980. S-a subliniat cu acest prilej gruparea capacităților industriale pe platforme compacte, aplicîndu-se în mod creator principiile specializării, concentrării și cooperării unităților pe ramuri și subramuri ale economiei naționale. Pentru a realiza menținerea orașului în limitele actualului său teritoriu, prin îndesirea construcțiilor și dezvoltarea pe verticală, s-a urmărit reducerea suprafețelor de teren ocupate cu construcții, sistematizarea spațiilor de deservire și reglementarea circulației interioare. Cu privire la folosirea cît mai eficientă a terenului, mergînd pe linia diminuării suprafețelor afectate procesului tehnologic pe orizontală și verticală; a transporturilor interne pe drumul cel mai scurt — s-a realizat o ameliorare

prof. dr.
Constantin MIHĂILESCU
directorul Institutului
de cercetare și proiectare Iași

(continuare în pag. 3)

GHEORGHE GRIGURCU: Apologii

AI. ANDRIESCU

Multe volume de versuri, așa cum remarcam și cu un alt prilej, lasă impresia că gândirea poetică este în impas. Versificarea facilă, improvizată artizanală care nu izvorăște dintr-o trăire adâncă, ci mimează doar cu stângăcie sentimente puternice, în versuri coerente dar declarative, goale de un conținut sufleteș real, se întilnește în chip curios în același vacuum de gândire cu un „modernism” la fel de desuet pentru că se așează în trea unor experiențe de mult timp epuizate. Epigonismul asachian sau mallarmean tot epigonism se numește. În același timp cu această alunecare, cu cauze atât de diferite, în impasul versificării după un model dat, mai vechi sau mai nou (ce importanță mai poate să aibă, în astfel de condiții, faptul că versul alb ia locul celui „strâns în coturni”, cum ar fi spus Arghezi, referindu-se la constringerile prosodice?), poate fi observată o reacție salutară. În locul unei poezii desintellectualizate, acefale, se propune, prin scrisul tot mai multor poeți o poezie în care ideea poetică își recapătă locul uzurpat de sentimentalismul mimat și de credința, nu mai puțin primejdioasă, în atotputernicia cuvintului total deslegat de servituțiile gândirii. În cuvântul poetului se oglindește din nou, ca în ceasul genezei, universul. Aceasta justifică un mod de comunicare aparte, care nu exclude însă gândirea, ci dimpotrivă, o solicită în gradul cel mai înalt, legând-o de o trăire adâncă, adeseori dramatică. Se numește poet nu mai acela care este capabil să gândească profund și original despre existența omului, găsind în chipul cel mai natural un mod de comunicare personal, încât limbajul pare de fiecare dată inventat, nu cobăit. Gheorghe Grigurcu face parte tocmai din acești poeți care reabilitează gândirea în poezie.

Apologii a scris și Asachi când glorifica, de exemplu, geniul omului care reușea, printr-o biruință tehnică, să se desprindă de părint. Poema lui Tudor Arghezi **Cântare omului** este tot o apologie. Gheorghe Grigurcu nu va merge nici într-un sens, nici în celălalt, fugind de ocazional ca și de discursul filosofic. **Apologiile** sale din eleganta plachetă cu acest titlu, apărută de curând la Editura „Dacia”, sînt, într-un fel, glorificarea unui univers misterios, fie că privirea este lăuntrică sau în afară. De remarcat că cele mai banale teme, frecventate de poezii tuturor timpurilor și direcțiilor, sînt a trase deliberat în volumul lui Gheorghe Grigurcu, prin mijlocirea unor imagini nu odată șocante, într-o zonă de intelectualizare maximă. Noaptea romantică, prilej

de reverie sentimentală sau de meditație tenebroasă, devine într-o **Nocturnă** a poetului sugestia dezolării provocate de răpunerea tainei prin cunoaștere. Metaforă a misterului senzorial, noaptea capătă, în interpretarea lui Grigurcu, un sens mai abstract. Apologia tainei se face și în **Nu-mi spui** sau **Îți trebuie**, poeme în care sondajul, măcar aparent, pare că se menține în zona unui lirism mai intim.

Altă particularitate a acestei poezii este meditația ironică. Autorul acestor **Apologii** va mobiliza, pentru a-și atinge acest scop, din nou un bogat arsenal de imagini — surpriză, fără să cadă însă în manierismul imagistic ce face a țitea victime în rîndul unor poeți care nu reușesc să vadă nimic dincolo de jocul lor științific și efemer. Nu există liric, și n-a existat niciodată, care să nu se lase înforat de timp. Gheorghe Grigurcu **preferă în locul disperării elegiace, sau al imprecăției care are la bază descripția exactă a ravagiilor vârstei, o secțiune ironică, realizată cu câteva imagini numai în aparență ceoșe, care vorbesc, în realitate, cu luciditate, despre fatalitatea vârstei: „Acest mare gol obrazul tău/ pe care lunecă-năperi/ gesturile spionează.” Destul s-a copt în adînc/ viața / neînsuflețită în ridurile ei.” Cîndva aveai un suris răcoros/ o foame calmă și liberă/ ca o piatră.” Cîndva erai tînăr și geniu asemeni dulapului” (**Vîrstă**). Aceeași rețineră circumspectă a omului modern, care detestă discursul, și în fața proliferării vegetale, vechiul simbol al perenității: „Toate-aceste plante ce trebuie să-noate/ să sece prin care au trecut/ să-nalțe-o potecă prin tremurătorul nimic/ un bivouac în timpul nostru al lor” (**Plantele**). Poetul caută sensurile absolutului, depășind, în felul acesta, o aparență ispită a miniaturalului, în ceea ce singur numește „însușirea de acțiune minuscule” (**Aceste dimineți**).**

În aceste apologii demistificatoare, ponderea este dată, paradoxal, de elogiul elementelor prozaice (**Am întîlnit**), iar succesiunea lor devoratoare ține locul unor premise care justifică o concluzie mai mult ironică decît sceptică: „Și mușcău sclivisit încercuind pustiul/ fragil, merele proaspete/ deprinse a ne contempla/ o frunză lepădată aidoma/ tuturor după-amiezilor vieții noastre” (**Natură moartă**). Aceste poeme numai aparent sînt obscure. Autorul evită silogismul discursiv, nepoetic, în favoarea unor entimeme foarte subtile, a căror osatură este bine acoperită de carnea unor imagini frapante (**În loc de decadentă**). Acest tip de raționament apare cu

precădere în meditația despre timp, ca în această definiție posibilă a existenței, a duratei relative, judecată de fragilitatea ierbii: „Cînd lumea era plutoare cum ziua era noapte pentru tine/ copil trecut sub agoniseliile zilei/ nici al altuia al clipei arhetip.” Clipa s-a făcut asemenea zilei/ iar ziua eternitate sfios luminată/ de iarbă (o iarbă obișnuită/ ce mîngie riul.” (**Cînd lumea**). Retorismul este înfrînt, ca la Bacovia, de întrebarea obsesională asupra sensului existenței, pusă în mod direct, ca în **Unde să ies**, sau implicată într-o metaforă concentrată (**Copilul**).

Poetul scoate întotdeauna efecte remarcabile din restringerea descripției. Multe din poemele sale capătă, din această cauză, înfățișarea unor definiții elegante și sugestive, amintind, deși sînt mai dezvoltate, de cele mai bune **Poeme într-un vers** ale lui Ion Pîlîlat: „Ca un cîmpoi acest cîmp final/ în care suflă vrăbiile” (**Cîmp**); „Ființe ce cred în absorbție/ ca și cînd o bucurie ar fi/ sugative — ale mării” (**Pescărușii**); „Desenează o indecizie o formă a vîntului pe care l-a colonizat/ (veninul său plutea pe-un nor)” (**Șarpele**); „Răstimpul unei prăpăstii al lămpii ce-o devoră/ al unui arbore justițiar al unui ac/ al unui gest ce-nroșește peretele pudic” (**Ziua**); „Pur trăsnetul ce-arată/ că nu-i pasă de nimeni/ și-și însușește rodul viei” (**Trăsnetul**); „Stihia coapsei tale mă bîntuie/ de nu-mi/ mai stăpînesc armura/ de frunze și țînțari” (**Estivală**); „În mărăția integră-a pădurii/ doboră vîntul cu ciomegile” (**Vînătoare**). De altfel, chiar și în poemele ceva mai dezvoltate (sînt adevărate rarități cele care depășesc zece versuri), poetul ne pune în fața efectelor unor false descrieri. Scopul său final, dincolo de astfel de tablouri statice, abia schițate, este tot realizarea unui sondaj interior, operat fără nici cea mai slabă urmă de efuzie sentimentală, prin înșiruirea unor imagini concentrate, cu o mare putere de insinuare: „Ceața care cochetînd înfiripa grădina (sarea primăvărată a reveriilor) și trecea mai departe/ ceața (resursele ei de goluri joviale) luneca mai departe/ deasupra noastră venind născocind/ (nenumăratele-i lanterne din os omenesc)” (**Ceața**). Poema este, după cum se poate observa cu destulă ușurință, o multiplicare de imagini-definiție. Această aparență detașare este provocatoare, incitatorie.

În galeria poezilor care-și lasă versul controlat de luciditate, Gheorghe Grigurcu își are un loc care nu-i mai poate fi contestat, cîștigat cu volumele anterioare și definitiv statornicit cu cel de față.

Debutul lui Mihai Ralea

Mihai Ralea nu este ceea ce se înțelege astăzi printr-un critic profesionist, cu toate că încă din tinerețe avea, ca și E. Lovinescu, conștiința vocației, și nu-i era străină ideea de a-și concepe existența exclusiv în funcție de obiectivele imediate ale criticii și ale literaturii. Și cu toate acestea, Mihai Ralea nu e ca E. Lovinescu sau Pompiliu Constantinescu, critic și numai critic, ci și sociolog, psiholog, filozof, profesor, om politic, profesioniști și preocupări care îl vor îndepărta treptat-treptat, spre dezamăgirea multora, de la analiza critică la zi a fenomenului literar românesc. Tînărul Mihai Ralea este însă dotat cu talentul și cultura unui critic de excepție. El demarase extraordinar de bine, ca apoi, spre regretul lui G. Ibrăileanu, să-l fure mirajul irezistibil al politicii și să nu se vorbească despre el decît în raport cu succesele carierei politice. G. Ibrăileanu vede numaidecît („Ralea mi-a fost elev. E un băiat de viitor. Cult, talentat, va ajunge un publicist de seamă”) în studentul și doctorul de la Sorbona o minte strălucită, un spirit critic cu vocația ideilor, un discipol care să-i continue efectiv opera, care să preia — după cum s-a și întimplat — locul la conducerea **Vieții românești**. Experiența critică a lui Mihai Ralea impune însă în literatura românească un critic de idei.

Formația lui Mihai Ralea este a unui spirit raționalist, care înainte de a fi impresionat de frumusețea unei opere, o trăiește și o analizează în funcție de ideile pe care le comunică. Este formația unui eseist, dar mai mult a unui ideolog în buna și fecunda tradiție reprezentată de C. Stere, G. Ibrăileanu și de contemporanul său, finul și scepticul moralist Paul Zarifopol. Climatul ideologic și estetic de la **Viața românească**, prietenia sinceră, de o mare frumusețe morală cu G. Ibrăileanu, sînt decisive pentru formația tînărului Mihai Ralea. Programul critic și ideologic, și nu mai puțin și cel de viață, se formează și se consolidează în acest mediu de aleasă și incitantă intelectualitate, unde ideile luau formele acțiunilor sociale. Tinerul de atunci nu trebuia să rămînă în afara luptei, ci dimpotrivă: să participe la fenomenul social: el avea o misiune, o vocație: „Educat, în prima tinerețe, de **Viața românească**, încă din liceu, eu am crezut că intelectualul nu poate rămîne străin zbuciumului social; eu am crezut că intelectualul are o misiune, o vocație și că ceea ce trebuie să facă în special valoarea lui în viață, este transformarea ideilor abstracte în dramatice acțiuni; transformarea acestor idei în sentimente și recunoașterea, printr-nsele a unei misiuni, a unei porunci a destinului. Am avut totdeauna în suflet ceea ce Péguy numește „Le désir de sauveur”. Mihai Ralea aderă în mod organic și în acord cu structura sa sufletească la „filosofia iluministă a secolului XVIII”.

Cea dintîi manifestare critică a lui Mihai Ralea nu este, după cum ne-am fi așteptat, un studiu de critică literară, ci unul de sociologie. Tînărul Mihai Ralea debutează polemic într-un limbaj critic format, precis, nu odată apodictic. Doctrina lui G. Tarde „e departe de a fi satisfăcătoare”. Observațiile tînărului critic se țin lanț. E nemulțumit de modul cum sociologul Tarde analizează fenomenele de imitație, de invenție și de opoziție. Logica demersului critic este desăvîrșită; stăpînirea temei este, de asemenea, exemplară. Criticul procedea metodice, cu evidența ambiției de a ne convinge de justetea și temeinicia punctului său de vedere. Polemistul descoperă insuficiența metodei lui G. Tarde, care „disprețuiește realitatea vie”. Spiritul acesta de frondă, de minoasă cîrtire, îi stă bine tînărului de douăzeci de ani. G. Tarde ar fi un „sociolog mediocre”, căci „El este dintre acei cugetători la adăpostul gândirii cărora mintea noastră, înfrigurată de problemele chinuitoare ale adevărului, găsește cel mult consolație, dar remediu niciodată”. Cea de a doua apariție în revistă (**Convorbiri literare**, 1916) a lui Mihai Ralea se produce peste o lună, cu o cronică la cartea lui Eugeniu Speranția: **Contribuții la Filosofia magiei**, Buc., 1916. Analiza e corectă: se descrie cu maximă seriozitate conținutul eseului, iar ideile fundamentale sînt scoase, fără ezitare, în evidență. Ca și în cazul lui G. Tarde, tînărul critic nu-și va interzice plăcerea de a polemiza, de a-și transcrie propriile-i concluzii: „Magicianul e mai mult un artist, decît un preot. Două lucruri ne fac să credem aceasta: elementul estetic în obiectivarea magiei și preocuparea de succes a magicianului”. Mihai Ralea nu este un critic a cărei evoluție să poată fi urmărită în timp, să i se poată recunoaște metamorfozele decisive. El este un spirit critic format și fenomenul are loc odată cu publicarea primelor texte. Mihai Ralea nu trece prin apele impresionismului sau ale dogmatismului ca să ajungă, sceptic, la o atitudine și formulă proprie. Tinerețea critică a lui Mihai Ralea nu este un proces de durată, discontinuu, ca la E. Lovinescu. Toate semnele talentului se arată imediat cînd e vorba să recunoaștem adevărata identitate a criticului de mîine: intuiție, gust, idei, imaginație, stil, sentiment al valorilor, o serioasă și temeinică orientare în literatura românească și străină.

Zaharia SĂNGEORZAN

mențiuni critice

DUMITRU MUREȘAN: Orologiul din oglinzi

Numind lucrurile care-l înconjoară, poetul intră în sfera lor de atracție. El delimitează manifestările exterioare ale materiei: marea (cu pești, năvoade, corăbii, în ciclul **Corabie părăsită**), orașul (cu străzi, trenuri și obiecte inutile, în ciclul **Dintr-un jurnal nocturn** s.a.m.d. Obiectul meditațiilor sale este materia așezată în lucruri: aici aflăm și originea melancoliei sale: „Bate din nou, în singurătatea parcului, / iarăși numără plopii, orologiul vechi; / vase înalte și iuți își fac semne prin ceață / păsări albe asediază faleza” (**Tulcea**). Materialitatea este un atribut al lucrurilor finite. Acest adevăr stă la originea contradicției dintre ființă și lucruri, căci ființa pare a adera la aparență (**amintire și umbră**): „Sînt orologiul din oglinzi / Timpul parcurge în sens invers / de amintire însoțit” — (**Sînt orologiul din oglinzi**), simbol al timpului parcurs în sens invers, stimulează cunoașterea de sine. Ireversibilitatea timpului este acceptată, dar, în același timp, este prezentă în poezie ca o lipsă de consecvență a autorului. Cunoașterea de sine se săvîrșește în concordanță cu principiul etice sănătoase: „Vrăjmașă noaptea, noaptea grea, / nu vreau să-mi pun de teama ta / pe ochii treaz, al pleopei scut; / nu vreau să trec printre acei / ce-n toată noaptea se ascund / schimbați în fluturi și femei (la toată noaptea). Bunele intenții ale lui Dumitru Mureșan sînt risipite — din păcate — de frazele banale cu caracter sentențioase: „Sîntem urmașii stelelor dimprejur” sau „Să ne privim pe noi înșine / cum privim galaxiile” (**Secvențe**). Autorul **Orologiului din oglinzi** (Editura Dacia, 1975) scrie o poezie mediocă, care nu depășește limitele bunelor intenții.

Corneliu POPEL

ECATERINA SĂNDULESCU: Omul din vis

O sensibilitate deosebită dovedește Ecaterina Săndulescu în volumul **Omul din vis**, subintitulat poem în proză, remarcabil prin notațiile de tip reflexiv, trădînd un poet sensibil de o frumoasă evoluție. Deocamdată, abundă întrebările neliniștitoare specifice vârstei dar, acoperite în faldurile unei mișcări afective distincte. Puritatea și ingenuitatea, delicatetea și finețea sînt calitățile acestui poem, prin care se caută „un mod ales de exprimare a gîndului”. Un acut sentiment al nostalgiei copilăriei, al regretului după starea de împăcare cu lucrurile lumii domină acest volum tulburător prin sinceritatea spunerii, prin firescul tonului: „Stăpînit de ironie sau numai de un sentiment prea puternic al copilăriei, omul din vis e atât de pur și tulburător”. Se poate observa o anumită stilizare a fluxului liric, pînă cînd poemul „devine semnul de foc al înțelegerii”.

Înzestrată cu un rar simț al nuanțelor, Ecaterina Săndulescu distinge între „stările muzicale” ale simțurilor și cele reci, indiferente ale spiritului: „Cu ochii țintă spre un cer mereu chinuitor în splendida-i nepăsare, ascult tăcerea muzicală a lumii”. Este celebrat „gustul vieții simple și naturale”, faptul de viață elemental, amenințat de abstract și convențional, de cunoașterea „didactică și oficială” care „ne-a sterilizat simțirea”.

Poemul **Omul din vis** are ceva din fiorul poemelor rilkiene: „Cu puține ființe mă voi întîlni în lumea asta... de lucruri nici nu mai vorbesc. Toată viața mă voi despărți, mă voi despărți și de moarte”. Lumea fiind pentru Ecaterina Săndulescu o taină, dezlegarea și înțelegerea ei devin sursă de poezie, prilej de confirmare și justificare al unei existențe poetice autentice.

Gheorghe SIMON

VALENTINA DIMA: Stîncă tarpeiană

După frumoasa carte de reportaje **Anotimp de aur** (1973), în care se remarcă spiritul de observație și expresia colorată, Valentina Dima abordează, cu remarcabile succese, povestirea. Acest lucru era de așteptat, iar volumul **Stîncă tarpeiană** ne relevă prezența unui prozator cu certe disponibilități în direcția explorării mișcărilor sufletești și a portretului. Culese din realitatea de toate zilele, elementele acestor proze poartă în ele girul autenticității și al semnificațiilor neobservabile la prima vedere. Se narează cu dezinvolură fel și fel de amănunte aparent disparate dar al căror context ascunde o lume încă necunoscută, destul de complexă. Întîlnim unele figuri de femei complexe, uneori chiar bovarice precum Proserpina din „L'heure de vérité. În **Oleandrii** un parastas prilejuiește reconstituirea unei suite de personaje în luptă cu ravagiile trecerii timpului. Atmosfera este cea a unor stampe în clar-obscur, învăluite în abur de poezie, lăsînd impresia că o puternică memorie afectivă dirijează firul fiecărei povestiri. Observator fin și atent, autoarea urmărește problematica morală a situațiilor pe care le surprinde în obiectiv, conflictele constituindu-se adeseori doar ca simple pretexte pentru radiografierea unor comportamente. Astfel se întîmplă în **Drumuri paralele**, **Semne de primăvară** sau **Căprioarele veneau seara**. Atunci cînd renunță la această modalitate, uneori dezavantajoasă, și optează pentru o analiză de structură, după cum se încîmplă în povestirile **Ușa de sticlă** și **Bătrînul**, dincolo de cuvinte, vibrația emoțională a textelor sporește simțitor. În acest sens, povestirea **Stîncă tarpeiană**, deosebită prin voia evitare a poematicului, este edificatoare.

Privite din interior, portretele se vădesc naturale și suficient conturate pentru a fi reținute.

Folosind cu succes tehnica monologului interior, Valentina Dima reușește să obțină mai totdeauna fluxul epic necesar captării atenției cititorului, senzația transfigurării. Semn că perspectivele care se deschid în fața prozatoarei sînt din cele mai largi.

Silviu DORIAN

O VIZITĂ CU PROFUNDE SEMNIFICAȚII

Resursele unui colectiv tânăr

Vizita secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a găsit în momentul în care pe banda de montaj a Intreprinderii „Tehnoton” se realiza aparatul de radio cu nr. 285.000. Cifra în sine nu spune mult, dar pentru noi, având în vedere că sintem în funcțiune de numai opt luni, are semnificații deosebite, mai ales pentru faptul că aceste realizări au fost obținute de un colectiv tânăr, a cărui medie de vîrstă este de numai 21 de ani. Așa cum se spunea la cel de al XI-lea Congres al partidului „tineretul reprezintă o puternică forță socială”, iar noi ne-am străduit și ne străduim să integrăm și să folosim cu maximum de eficiență capacitatea acestei generații tinere, care este „viitorul însuși al națiunii noastre socialiste”.

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul acestui colectiv tânăr, viguros și receptiv a însemnat un moment de neasemuită bucurie pentru noi toți. Ziua de 18 iulie va rămîne înscrisă cu litere de aur în memoria noastră. De altfel, din inițiativa comitetului de partid pe întreprindere, această zi a fost declarată zi-record, realizându-se 2.065 aparate, cel mai mare număr din scurta istorie a „Tehnotonului”. Colectivul nostru este hotărît ca această producție-record să fie menținută și în continuare, astfel încît, așa cum ne-am angajat în fața secretarului general, să livrăm, încă în cursul trimestrului III, întreaga cantitate de radio receptoare contractată pentru export pe anul 1975 și să lichidăm restanțele de livrări pe piața internă.

Tipurile de radioreceptoare asimilate pînă în prezent de „Tehnoton” nu sînt cu nimic mai prejos decît cele realizate de „Electronica” București, de la care am preluat producția, și care deține o experiență de peste 30 de ani. În paralel cu realizarea unei producții cit mai mari de radioreceptoare ne preocupăm și de diversificarea acesteia, de îmbunătățirea tehnologiei de fabricație, de introducerea „noului” atît în schemele funcționale cit și în ceea ce privește estetica aparatelor de radio. Colectivul nostru este mîndru de a fi realizat unele lucrări de mare tehnicitate, care nu au putut fi duse la bun sfîrșit de alte întreprinderi. De asemenea, se lucrează intens la prelucrarea documentației de licență pentru echipamente de televiziune cu circuit închis precum și pentru crearea condițiilor de fabricație a unor noi produse din domeniul radiocomunicațiilor.

La indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a aborda cu mai mult curaj realizarea unor utilaje de înaltă tehnicitate pe calea auto-utilării, colectivul nostru s-a angajat ca încă în acest an să realizeze o serie de aparate de măsură și control precum și alte aparate — prin propriile noastre forțe. Totodată, vom contribui la echiparea viitoarei întreprinderi de componente pasive, a cărei execuție este prevăzută să înceapă încă în acest an.

Imediat după vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, noi, urmînd prețioasele sale indicații, am făcut o analiză amănunțită a tuturor componentelor, materiilor prime și materialelor pe care le primim din import și am ajuns la concluzia că o parte din acestea pot fi înlocuite cu ceea ce se produce în țară, stabilind și o serie de măsuri care să ducă la un mai judicios consum al materialelor importate.

Felicitările și urarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de a ajunge un colectiv model — ne onorează și ne obligă.

Ing. EMIL PAVALEANU
director al Intreprinderii „Tehnoton” — Iași

Înțelegerea dialectică a tradiției

(urmăre din pag. 1)

„Contemporanul”, însuflețit de patosul eliberării muncii de sub exploatare, este atît de vie, nu reușim să ne apropiem îndeajuns de ea. Am înțeles fragmentar tradiția și simplită; mai mult, am cultivat eroarea că numai creatorii din domeniul spiritual se cuvin elogiați.

Intotdeauna trecutul este invocat pentru a ne însufleți mai mult pentru ziua de azi și de mîine, pentru a realiza mai mult ca ieri. Ceea ce este necesar azi, mai mult

ca oricînd, este munca și formarea sentimentului muncii, al responsabilității, al disciplinei și exigenței. „Trebuie reinnoită tradiția cluburilor muncitorești, spiritul lor revoluționar — ne spunea tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU —, să facem din ele cercuri de studiu și învățămînt comunist, centre de luptă împotriva mentalității patriarhale a Iașilor, a atmosferei mic burghize care se mai face simțită pe alocuri”.

În ultima vreme ființează cîteva cluburi în întreprinderile ieșene, cu caracter de dezbateri a pro-

ducției artistice, sub îndrumarea Comitetului județean de cultură și educație socialistă. Numărul și profi-lul lor trebuie să crească și, în lumina acestei indicații a secretarului general, să fie redimensionate pe măsura cerințelor noi care sînt atît ale prezentului, cit și ale viitorului. Factorii inițiativă și inovație se impun să devină trăsături comune oricărei acțiuni educaționale întreprinse în cluburile muncitorești; spiritul militant, viguros și ascuțit al clasei noastre muncitoare se crează — se înțelege — doar într-un climat de dezbateri și confruntări deschise care să elimine manifestările de inerție din toate sferile de activitate, să conducă la impunerea valorilor autentice ale societății socialiste și comuniste.

pentru creșterea exportului, venind în întîmpinarea acestui deziderat al economiei naționale. Colectivul s-a angajat să depășească cifrele de plan cu încă 25 milioane lei valută.

În dialogul purtat cu muncitorii, cu conducerea întreprinderii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea ridicării în continuare a nivelului tehnic al produselor fabricate, asigurarea competitivității acestora pe piața externă, atingerea paritatății într-un termen cit mai scurt la fiecare linie de fabricație, trecerea la o diversificare rapidă a producției, pentru creșterea valorii pe fiecare tonă de țevi și profile, utilizarea cit mai eficientă a fiecărei tone de metal, reducerea consumurilor specifice și a cheltuielilor de producție. S-a atras atenția de asemenea, asupra importanței ce o prezintă creșterea într-un ritm înalt a productivității muncii și atingerea unor înalți parametri de lucru la fiecare utilaj, organizarea cursurilor de perfecționare a calificării și utilizarea tot mai eficientă a forței de muncă.

Una din indicațiile prețioase date de tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost și aceea de a se analiza posibilitatea ca în această întreprindere ieșeană să se producă o bună parte din utilajele tehnologice pentru noua întreprindere de țevi sudate ce va fi construită în viitorul cîincinal; ba mai mult, aici să se producă instalații de țevi chiar pentru livrări în afară.

Prezența în mijlocul nostru a secretarului general al partidului, a avut o semnificație deosebită pentru colectivul de muncitori, ingineri, maeștri, cadre economice, ea fiind o dovadă a grijii și atenției pe care conducătorul partidului și al țării o acordă tuturor ramurilor economiei naționale, aflîndu-se mereu și nemijlocit la locurile de producție, în mijlocul făuritorilor de bunuri materiale.

Sintem hotărîți să organizăm activitatea noastră de viitor după prețioasele indicații primite cu prilejul acestei importante vizite de lucru a secretarului general al partidului.

Ing. O. PARASCAN
directorul Intreprinderii Metalurgice
Iași

Prețioasele cuvinte

Noi, grozeștenii, am fost și în acest an loviți crunt de stihiiile naturii. Culturile noastre, de o frumusețe și bogăție rar întîlnite, au fost, cea mai mare parte, din nou luate de ape. Dar, puținului care ne-a rămas i-am acordat toată atenția, pentru a obține producții mari, diminuînd astfel pierderile survenite de pe urma inundațiilor. Iar acolo unde apele s-au retras, am intrat cu plugurile și semăntorile. Aceasta demonstrează că, deși pagubele depășesc opt milioane de lei, n-am dezarmat, ci dimpotrivă, am făcut și facem totul pentru a determina pămîntul să rîdească din nou. Această hotărîre a noastră a fost apreciată de conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a ținut să fie pârtaș și la necazurile noastre. Grozeștii fiind prima localitate din județul Iași unde a poposit secretarul general al partidului. Ne-a găsit pe toți la lucru muncind cu abnegație, fiecare în sectorul său de activitate. Am fost acela care am informat conducerea superioară a partidului despre munca noastră, despre măsurile întreprinse pentru ca și în asemenea condiții să obținem producții care să ne asigure traiul de zi cu zi și pe cît este posibil să ne aducem modesta noastră contribuție la fondul central al statului.

Am reușit să apărăm de ape 125 de hectare cu grîu, alte 60 ha, cu grîu le-am recoltat din apă. Producțiile obținute au fost bune. După trecerea viiturii, am forțat cu brațele noastre și cu mijloacele mecanice scurgerea cit mai rapidă a apelor. Pe aceste suprafețe am trecut cu maximă operativitate la însămînțarea culturilor duble, culturi de pe urma cărora să realizăm venituri substanțiale. Avînd o bună experiență în cultivarea legumelor, ne-am îndreptat mai înlîl atenția spre lărgirea acestui sector. Muncind din zori și pînă în noapte, uitînd uneori ce e oîdîlna, am reușit să facem însămînțări peste prevederile planului și, în condițiile deosebit de grele pricinuite de inundații, am livrat pieții însemnate cantități de legume.

Militînd în permanență pentru traducerea în fapt a Hotărîrii Comitetului Politic Executiv, a Decretului Prezidențial, fiecare cetățean al comunei, țărani cooperatori sau mecanizatori, elevi sau angajați ai instituțiilor comunale se află, în fiecare zi, la muncă pentru înlăturarea cit mai grabnică a efectelor inundațiilor, pentru diminuarea pierderilor. Cuvintele prețioase rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul vizitei pe meleagurile noastre, indicațiile date, ne-au determinat să ne înzecim eforturile pentru a pune stavilă pentru totdeauna în calea apelor. Sintem în permanență sprijiniți de colectivele întreprinderilor ieșene, care, participă în număr impresionant la consolidarea și supraînălțarea digului care ne apără vatra de apele Jijiei. Aceleași ajutor îl primim și din partea cetățenilor din comunele învecinate. Cînd am primit vizita secretarului general al partidului se aflau la lucru pe dig, aproape 5.000 de țărani cooperatori din Răducăneni, Moșna, Cozmești, și Gorban. Acesta este unul dintre cele mai grăitoare exemple de solidaritate umană, comunistă. Dacă putem vorbi acum de unele realizări, aceasta se datorește muncii, unui efort supraomnesc. Și, așa cum ne-a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, vom face tot ce este posibil pentru ca bilanțul muncii noastre să fie cit mai substanțial, pentru ca în viitor „micul băragan” — cum mai este denumit Grozeștii — să rîdească nestingherit.

Ing. VICTOR SURDU
președintele C.A.P. Grozești

La sosire, pe stadionul din Iași

În timpul vizitei la Intreprinderea Metalurgică

În fața machetelor

(urmăre din pag. 1)

simțitoare în actuala zonă industrială Tușora, care oferă un bun exemplu de platformă modernă, dar în noua zonă industrială Nicolina — Ciurea rezultatele vor fi și mai bune. Discuțîndu-se stabilirea amplasamentului pentru viitoarea întreprindere de utilaj greu, unul din viitoarele obiective din planul viitorului cîincinal, tovarășul Ion Iliescu, prim secretar al Comitetului județean de partid, a arătat că pe linia recomandărilor făcute în diverse ocazii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, proiectul inițial a fost revizuit, iar perimetrul general al întreprinderii va fi cu 90 ha mai mic decît planul inițial, folosindu-se într-o concepție modernă forma dispusă în terase a terenului din această zonă.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat favorabil soluțiile ingenioase pentru obținerea unei maxime funcționalități a compartimentelor viitoarei unități și a unui grad ridicat de ocupare a terenului și a precizat că proiectele trebuie finalizate întocmai, iar drumurile de acces și unitățile secundare să se încadreze în perimetrul propus, evitîndu-se demolarea unor case încă rezistente aflate în zonă.

Ca urmare a indicațiilor precise date de către conducătorul statului, grija noastră se îndreaptă spre folosirea cit mai eficientă a terenului și evitarea pe cît posibil a demolărilor, mergînd — de altfel — pe linia susținută de noi și în alte ocazii: păstrarea acelor clădiri vechi specifice Iașului și care-i conferă personalitate.

FLORIN TORNEA

Sentimentul dinamicii dialectice

Am avut o stagiune echilibrată, chiar dacă pe ici pe colo, negaia. Fără deosebite evenimente de șoc, o stagiune nu saracă în realizări memorabile pe planul inițiativei repertoariale și îndeosebi pe planul expresiei. Semnificativă apare — e drept nu deplin încheiată, în orice caz vădind un netăgădit simț de răspundere creatoare tendința teatrelor de a-și mărturisii nu în gesturi de extravaganță gratuită o personalitate proprie. Nu atât în Capitală, unde profilul unui teatru în raport cu al altuia este de mult timp o notă de distincție cistigată, cât mai pretundenii în țară unde se credea (în orice caz se spunea) că profilarea ar fi, prin forța împrejurărilor, a condițiilor și îndatoririlor, exclusă. Recunosc astăzi Teatrul din Cluj-Napoca drept al Clujului și Teatrul „Vasile Alecsandri” ca fiind al Iașului, mai ușor decât altădată. Disting teatrul din Piatra Neamț printr-un anume timbru caracteristic, așa cum o seamă de suduri și afinități, preocupări de gust și de ambiții chiar se fac simțite și în colective până mai ieri deprinse doar cu utilitatea cenușiu și rutinier înțeleasă a funcției lor. E un semn, nu știu dacă al stagiunii care a trecut sau mai degrabă al culturii teatrului nostru astăzi. Un semn de seriozitate aplicată care pune în umbră multe, mai mult sau mai puțin mărunte, aspecte supărătoare, pe lângă care cronicarul a trecut de-a lungul stagiunii, consemnându-le și sperând de la caz la caz la înălțurarea lor.

În ce privește dramaturgia stagiunii, mă tem că opinia aspră lansată pe undele televiziunii de Paul Everac, potrivit căreia creația dramatică a anului '75 se află mult handicapată de proza anului, e adevărată. Ea doare pe bună dreptate fiindcă, în adevăr, lucrările dramatice ale anului n-au nici amplitudinea și poate nici forța de revelație și interes comune scrierilor recente ale lui Augustin Buzura, Marin Preda, Dinu Săraru. Mă tem însă, în același timp, că Paul Everac se autoflagează și-și flagează confrății pe temelii unei constatări de suprafață — de neînțeles pentru spiritul lui pe cât de vivace pe atât de pătrunzător. Fiindcă o dramaturgie nu poate fi circumscrisă, când vrem s-o judecăm, în limitele unui an repertorial și nici nu poate fi judecată cu măsurile adecvate literaturii epice. În materie de poezie dramatică, mi se pare că sondajele unui D.R. Popescu, metafora unui Marin Sorescu, meditația unui Iosif Naghiu, tragicul caustic al lui Ion Băieșu, timbrul de stranie ambivalență al lui Leonida Teodorescu, și aite atâtea moduri de a releva dramaticul vieții și umanului cite sînt folosite de o seamă de alți scriitori ai teatrului nostru din ultima vreme nu sînt mai puțin semnificative și mai puțin grăitoare, măcar pentru zările ce se deschid dramaturgiei noastre originale. Aceste moduri și valori artistice se reclamă de alte focare și trimit spre alte zone ale eficienței artistice decât valorile și modulele epicului. Epicul în dramă, așa cum l-a încercat și cum l-a izbutit Titus Popovici, este o performanță: dar transgresarea epicului în dramă se petrece și la el prin sacrificarea valorii și structurii cinematografice (românești) ale inspirației lui inițiale. Să însemne că Paul Everac dorește asemenea proces de transgresare a epicului în dramă în locul unei porniri direct dramatice în conf-

gurarea vieții? Să însemne că el aspiră la o dramaturgie care își subordonează fermentul dramatic desfășurării epice? Ne înțeamă el să ne bucurăm de o dramaturgie a aspectelor pur și simplu? Să abandonăm adică ceea ce am cistigat, și nu fără trudă — sentimentul dinamicii dialectice a realităților și devenirii lor, pentru observarea și consemnarea pur și simplu a acestei devenirii? Nu ar fi o dare înapoi, înspre epoca dramaturgiilor circumstanțiale în care istoria era configurată prin efemeridele ei și mai puțin prin semnificațiile ei tulburătoare și ascunse, totdeauna înnoitoare și constructoare de umanitate? Epicul în dramă, înțeles așa, comparativ cu epicul romanului, n-ar rata și n-ar împuțina șansele de dănuire a creației dramatice? Șansele dramaturgiei noastre, așa cum, de cîțiva ani prind a se dezvolta, stau mi se pare tocmai în puritatea dramatică a felului în care scriitorul îmbrățișează, înfățișează, comentează și dezbate realitatea și deschiderile ei istorice. Ceea ce înseamnă, nu mai mult și nici mai puțin și altcum decât sesizarea ei epică. Problema este însă pendinte de o privire și o dezbateră mai largă.

VALENTIN SILVESTRU Anul teatral, în cîteva considerente

În anul 1974/1975 teatrul românesc și-a respectat principiile, și-a păstrat structurile și sistemul de relații cu alte culturi, a reușit, în genere, să-și mențină publicul, ba chiar, în unele locuri, să cunoască un spor considerabil de spectatori. Preponderența repertoriului național, iar în cadrul acestuia, a dramaturgiei scrise de autorii de azi despre lumea noastră de azi, a determinat o inserție mai decisivă a artei dramatice în contextul spiritual al actualității. Toate manifestările dedicate trecerii în revistă a spectacolelor și elaborării colective a unei problematice au vădit tendința de a depăși chenarul local, ceea ce atestă, încă odată, adevărul că există un singur teatru, pe patruzeci și trei de scene, o forță creatoare unitară și global reprezentată. Dealtfel, ideile nu se pot localiza decât în geografia surselor, după cum orice realizare de anvergură își neagă imediat și legitim condiția regională. Sub raportul înfrunării pe care o exercită, e cert că teatrul și-a continuat cu efecte pozitive acțiunea vibra-torie asupra sensibilității și gustului contemporan. Această acțiune s-a exprimat mai ales prin dramă și aproape deloc prin comedie, aflată în reflux și, în puținele-i exemplare, alterată de infuziile saponificate ale estradei.

Cum cele mai importante momente repertoariale au fost premiata absolută a piesei *Danton* de Camil Petrescu, la cincizeci de ani după scrierea ei, și premiata absolută a unor texte dramatice eminesciene. La aproximativ șaiszeci de ani de la tipărirea lor, înseamnă că există încă întinse zone neprospectate ale literaturii dramatice naționale, revendicînd o explorare harnică și specializată. Toț astfel, deoarece cele mai însemnate prezențe dramatice au fost ale autorilor din generațiile noi — Marin Sorescu cu admirabila dramă *Matca*, Dumitru Radu Popescu cu puternica dramă *Pasărea Shakespeare* lor adăugîndu-li-se volumul de piese neajutate încă de Dumitru Solomon, scrierea merituosă a lui Mircea Bradu (*Noapte albă*) precum și piese menționabile, deși nedesăvîrșite sau cu malformații de regn, semnate de Mircea Radu Iacoban, Corneliu Marcu, Iosif Na-

ghiu, George Genoiu — rezultă că aceste generații noi poartă acum, în principal, răspunderea pentru destinul dramaturgiei și că deci lor li se cuvine solitudine exigentă maximă. Numărul exagerat de texte nedramatice, solfegiînd omofon pe arpegii șidefii, e epifenomenul caracteristic momentelor de interes revolut pentru creația românească. Maculatura, fie ea și de cea mai bună intenție, se cere sever expulzată de pe scenă; ea însă nu poate fi gonită prin exclamații pamfletare, ci prin programarea, cu încredere și tenacitate, a producțiilor realmente moderne, îndrăznețe și atractive în sensul cerințelor culturii socialiste contemporane.

Arta teatrală a avut, din nou, ca etaloane republicane creații semnate de regizori autorizați. Unde n-au fost regizori, n-au fost spectacole și s-ar putea spune că n-au fost nici teatre, ele rătăcind ca niște bastimente deșolate în ceața anonimatului. *Danton*, semnat de Horea Popescu la Teatrul Național din București, a constituit un spectacol de monumentaltate modernă și fierbinte dezbateră asupra problematice complexe a unei revoluții. *Aziful de noapte* semnat de Liviu Ciulei la Teatrul „Bulandra” a ridicat din nou, la cea mai înaltă cotă, perspectiva reconsiderativă, în orbita contemporaneității, asupra marelui repertoriu de odinioară, perspectivă care e, azi, o constantă a școlii teatrale românești. Alexa Visarion (prin *Pasărea Shakespeare* la Teatrul Giulești), Alexandru Tatos (prin *Mutter Courage*) la Cluj, Olimpia Arghir (prin *Capete rotunde și capete țuguite* de Brecht, la Teatrul „Ion Vasilescu” din București), Anca Ovanez la Iași, Mircea Moldovan la Arad, Alexandru Colpacci la Oradea, Sergiu Savin la Brașov, Dan Micu la Tg. Mureș sînt printre tinerii care duc mai departe arta marilor regizori, adaugă noi trăsături școlii noastre regizo-rale și îmbogățesc conceptul de regie românească modernă cu noi note distinctive. În esență, desigur, nu e vorba doar de dezvoltarea și consolidarea unei profesii, ci de profesionalism teatral și activitate animatoare în instituțiile de artă scenică, de racordarea, prin imagini vii și idei actuale, a fiecărui spectacol la circuitul problematic al cîmpului cultural, de valorificarea tuturor potențelor unui colectiv, în special a actorilor valoroși. *Aziful de noapte*, de pildă, creația unui regizor excepțional, pune în lumină însușiri remarcabile, unele nedezvăluite pînă acum, ale majorității interpretelor, trupa în-treagă fiind relevabilă ca echipă. În montarea giuleșteană *Pasărea Shakespeare*, regizorul a vrut să se vadă, și chiar să se impună, actorii despre care, de ani, nu se mai pomenea nimic. La Piatra-Neamț, prin spectacolul *Matca* regizat de autor cu sprijinul lui Liviu Ciulei, echipa și instituția au căpătat un nou voltaj artistic și au intrat iarăși în cercul de atenție al opiniei publice. Înfațîșînd cu simplitate, în esențializări expresive și cu spirit politic afirmat, piesa italiană *Referendumul popular privind condamnarea sau absolvirea unui criminal de război* de G. Vené și R. Pallavicini, regizoarea Georgeta Tomescu (Craiova) a pus în lumină și capacitatea de esențializare și metaforizare a unor actori care excelaseră îndeobște în metodologii interpretative desuete.

Se poate judeca și comparativ: *Matca*, luînd un premiu național (la Festivalul de la Piatra Neamț) dobîndind o importanță prețioasă internațională (la Teatrul Național, la Varșovia) a avut o înfațîșare plăcintă, de ban fără zîmți, la Brăila, unde spectacolul, indigest, era semnat de un diletant. *Steața fără nume* de Sebastian, care a impresionat totdeauna și pretutindeni prin poezie, carat uman, frumusețe imagistică a apărut (la Giulești, într-o non-interpretare) greoaie și uscată, pe alocuri de-a dreptul rebarbativă. *Medeea* de Seneca, autor ce nu poate fi acuzat în nici un caz de inexpressivitate, a fost (la Naționalul bucureștean) o oarecare mașinărie coregrafică oxidată de jilave litanii.

Nereușitele (abundente în această stagiune), improvizările, plătuștinile nu sînt mai nicăieri și mai niciodată imputabile actorilor. Rezultatul foarte modest obținut pe scena ieșeană cu piesa, atât de potrivită ca opțiune repertorială, *Vinătoarea regală* a soarelui de Peter Shaffer, nu cade, în primul rînd, în responsabilitatea Teatrului Național, care i-a asigurat cea mai bună distribuție (practic, întreaga-i, excelentă-i

ancheta Cronicii

Teatru: repeș

În dorința de a impulsiona un cît mai rodnic schimb de vederi menit să asigure creșterile valorice și educative ale teatrului românesc, redacția noastră s-a adresat unui număr de critici și directori de instituții scenice, propunîndu-le un chestionar orientativ cu privire la aspectele dominante ale ultimei stagiuni, urmînd să publicăm opiniile acestor specialiști. A rămas la latitudinea fiecărui participant la discuție să răspundă fie sistematic, la fiecare punct al chestionarului, fie numai la unele probleme, organizîndu-și materialul potrivit cu opiniile considerate prioritare.

Dar iată mai întii chestionarul nostru:

trupă) și mijloace de reprezentare pe deplin satisfăcătoare.

Critica teatrală a muncit și ea, cu rîvnă, în stagiunea expirată, a consemnat cu oarecare regularitate spectacolele (mai evaziv și mai puțin pe cele din țară) a fost fermentul principal al dezbaterilor, s-a manifestat în cărți. A depus însă un travaliu mai redus în ceea ce privește generalizarea fenomenelor și elaborarea teoriei. Nici criteriile principale n-au mai apărut atât de tensionate ca în alte perioade, astfel că indemnul spre o activitate călăuzită de simțul actualității, de exigență politică, de comandanțele funcționalității ideologice — îndemnat în întregii critici de artă, în documentele de partid — se cuvine a fi perceput și de cronicarii teatrali, cu toată responsabilitatea și curajul necesar.

MARGARETA BĂRBUȚĂ O demonstrație de vitalitate

1. O stagiune în timpul căreia teatrul românesc și-a demonstrat din nou vitalitatea recîstigînd în bună măsură publicul pe care părea, în ultimele stagiuni, că e pe cale să-l piardă iremediabil. Vorbesc de situația teatrelor bucureștene, care în acest sezon au făcut săli pline la majoritatea spectacolelor. Se pare că în provincie lucrurile au stat mai puțin îmbucurător. Pe ansamblu însă, n-aș putea defini stagiunea drept una deosebită. Cîteva evenimente (puține): *Danton*, la Național (care înseamnă un mare spectacol pe o temă revoluționară și totodată restituirea în contemporaneitate a unei opere dramatice originale de mare valoare). *Aziful de noapte* la Bulandra (într-o viziune care reafirmă forța realismului scenic într-o structură spațială convențională), *Matca* în cele două variante scenice, a Teatrului Mic și a Teatrului din Piatra Neamț, confirmînd virtuțile de actualitate ale teatrului poetic. Sigur, între aceste trei momente, constituind parcă virfurile unui triunghi, se înscriu încă destule titluri de spectacole onorabile, de bună profesionalitate, constituind laolaltă o compoziție repertorială sobră și echilibrată. Circulația spectacolelor a fost mai lesnicioasă decât în alte stagiuni. O mulțime de teatre din țară au vizitat Capitala, unora bucurîndu-se și de discuții utile, stimulatoare, în cadrul ATM. Aceasta a permis și

o conturare a imaginii de ansamblu a stagiunii — deși încă incompletă. Multe premiere din țară mi-au rămas necunoscute. Poate de aceea ezit înainte de a caracteriza stagiunea. Și poate nici nu e nevoie de un calificativ. Fenomenul acesta viu care se cheamă teatru implică atîția factori...

2. Stagiunea aceasta a văzut apariția unor piese noi semnate de Horia Lovinescu, D. R. Popescu, Marin Sorescu, Iosif Naghiu, Al. Mirodan, Mircea Radu Iacoban pe lângă altele, numeroase, semnate de Dan Tărchiță, I. D. Șerban, Alexandru Popescu, George Genoiu, Mircea Bradu, de cîțiva debutanți și alții mai puțin debutanți. Tematica a fost, în general, de actualitate, n-a lipsit o anume varietate de genuri, de la drama poetică (*Matca*) la comedia satirică (*Tovarășul feudal și fratele său*), de la evocarea istorică (*Noaptea*) la portretul dramatic al unui erou contemporan (*Comoara din deal*), domînd problematice morale, preocuparea pentru afirmarea idealului etic înalt al societății noastre fie prin denunțarea unor aspecte negative, în culori tari (*Pasărea Shakespeare*) fie prin enunțarea unor trăsături morale superioare (*Ultima cursă*, *Șoc la mezanin*). Și totuși, sentimentul final e unul de insatisfacție. Parcă nici dramaturgia nu s-au străduit suficient spre a comunica adevăruri fundamentale spre a forța în adîncime și a descoperi resorturile majore ale conștiinței umane în procesul revoluționar pe care-l trăim, nici teatrele n-au ambalajonat să obțină mai mult. În schimb, teatrele au făcut tot ce au putut pentru a da maximă strălucire unor texte adesea terne, lipsite de relief. Actorii, care în această stagiune au strălucit nu numai în piesele originale, au dat cu adevărat viață și substanță umană unor personaje destul de firave.

3. Sînt multe asemenea piese. Cîțind cîteva în spațiul acesta unic și nedreptăți altele. Voi reveni cu alt prilej. În orice caz consider că regizorii ar avea un bogat material pe care să-și exercite capacitatea inventivă.

4. Eu aș vorbi mai degrabă de relația text-spectacol. Dar asta e poveste lungă. Consider că stagiunea aceasta a însemnat o afirmare strălucitoare a talentelor actorilor noștri, începînd cu admirabilul recital prezentat de Ileana Predescu și Victor Rebengiuc în *Tranzit* la Teatrul Bulandra și încheind cu recitalul jubiliar al lui Constantin Anotol în *Play Strindberg* la Tg. Mureș (în regia și scenografia lui Liviu Ciulei), trecînd prin impresionanta creație a Leopoldinei Bălanuță în *Matca*, a Olgăi Tudorache în *Profesiunea d-nei Warren*, fără a uita cele cîteva apariții de o omenie curcitoroare ale lui Colorado Negreanu (la Giulești) sau prezența autentică a lui Amza Pellea în primarul comunist din *Comoara din deal*, sau subtilitatea nuanțelor lui Ștefan Iordache în *Ultima cursă* sau... atîția și atîția alții.

Cu o rezervă însă la adresa actorilor, foarte numeroși, care în stagiunea aceasta s-au improvizat regizori. De ce să nu facă fiecare meseria pentru care s-a pregătit și a dovedit că are zestrea necesară?

5. Căutînd nu un doza farmaceutic, ci unul de substanță și, mai ales, de o mai mare diversitate.

6. În primul rînd vorbindu-i publicului despre marile pro-

bleme umane interesează, în vînt, atrăgător mai multă în noșterea nece le reale ale mai multă în bilirea comună și „sală” ționali). Există vremii și al l teatrul trebuic teze și să-l r

CONSTANTIN DINISCHIOT

director al te
Eminescu

Noi moda de atrage a spectal

1. A fost stag nimente teatral ton-ul Național noaptea de la „E de la Teatrul credem, și-a și și teatrul nostr ra absolută a p nescu, Bogda prin lansarea, țară a pieselor Horia Lovinescu Ștefan Berciu, tei de Gh. Vlad de Al. Casona.

2. Cred că nu un salt deoseb nici cantitativ s frugurare anii ales că unele vor fi sărbătorit alcătui sursa c unor lucrări de oamenii de tea poate — în prin neficiarii noștri — au o string

În ceea ce ne dornici să cola dramaturg care să scrie despre boiului de indep Răscăleii din l nu, despre făuri aici, la Botosani, triplarea produ le în următorii schimba multe în di al locuitorilor guri.

3. Consider că crările lui Lov Baranga, sau D. să citez doar pe maturgii ultimel

oriu și public

1. Cum ați putea aprecia succint stagiunea teatrală 1974—1975?
2. Ce părere aveți despre stadiul dezvoltării dramaturgiei românești la nivelul anului 1975?
3. Care din lucrările dramatice românești din ultimii 25 de ani le socotiți neîmbătrânite și le-ați recomanda — eventual — spre a fi incluse în repertoriul curent?
4. Cum s-a afirmat relația text-regie în ultima stagiune?
5. În ce chip s-ar putea asigura în mod optim dozajul național-universal în politica repertorială?
6. Care ar fi mijloacele prin care teatrul ar putea să pătrundă mai adânc în obișnuințele publicului, devenind în adevăr o necesitate spirituală?

iale care-l mod capti-nevoie de a, de cur-spiritua-llu și de tate în sta-ntre „sceni-conveni-spirit al pe care e să-i cap-nită.

ar putea să reapară cu succes. Mă gândesc la *Citadela stăruată*, *Simple coincidențe*, *Opinia publică*, *Acești ingeri trști* și la multe altele. Încercările teatrului Municipal cu *Trei generații*, sau a teatrului din Pitești, cu *Arborele genealogic*, ambele de Lucia Demetrius, mi se par elocvente.

În intenția valorificării moștenirii înaintașilor, noi vom căuta să readucem pe scenă lucrările lui Eminescu, Sorbul, Iorga, și aceasta nu numai ca un omagiu adus iluștrilor fii ai Botoșanilor, ci și ca un act de binemeritate dreptate.

4. Sint adeptul primatului textului în teatru, ceea ce nu mă face însă să nu ader și la ideea experimentului cind acesta implică **noul**, prin surprinderea altor valențe, ale unor texte bine cunoscute.

De altminteri, se pare că, „spectacolele eveniment” la care m-am referit mai sus, ca și multe altele, au demonstrat, în această stagiune, o mai atentă preocupare pentru valorificarea conținutului, înlăturându-se obsesia căutare de a face altfel decât trebuie.

5. Deși sint adeptul primordialității repertoriului național, și 7 ani, la Pitești, am jucat aproape în exclusivitate piese românești, clasice, dintre cele două războaie sau contemporane, cred că această optică nu a fost cea mai adecvată pentru că ea lipsește publicul din orasul respectiv de posibilitatea unei cunoașteri mai largi a valorilor dramaturgiei.

De aceea, aici, la Botoșani, am inițiat — în colaborare cu I.A.T.C. „I. L. Caragiale” — ciclul de spectacole-lectie din „Istoria teatrului universal”, de aceea vom juca, în stagiunea ce vine, Shakespeare, Sardou, Osvaldo Dragun.

6. Nu cred în ideea că teatrul ar trece printr-o criză de spectatori. Dacă există, acolo unde există, ea se datorează faptului că nu se caută noi mijloace, noi modalități de atragere a spectatorilor în zona interesului pentru teatru.

Noi am experimentat cu succes formula spectacolelor urmate de discuții, a spectacolelor-lectie de care am pomenit mai sus, a întâlnirilor cu spectatorii la locurile de muncă ale acestora, câteva din premisele ce au contribuit la lărgirea cercului „Prietenilor teatrului”.

ȘTEFAN OPREA Obișnuitul ca dominantă

1. O stagiune dominată de obișnuit, în sensul bun al cuvintului, adică de lucru făcut cu anume temeinicie, cu siguranță și talent. S-au detașat câteva spectacole, constituindu-se drept virfuri într-un reieș variat, drept evenimente într-o mișcare teatrală în general calmă, echilibrată. Majoritatea acestora sint spectacole bucureștene: **Danton** de Camil Petrescu (realizat de Horea Popescu, primul regizor care cotează să se apropie de acest text, după 50 de ani de la scrierea lui), spectacol impresionant mai întâi prin dimensiunile sale neobișnuite, prin tratamentul regizoral modern, dar și prin pasiunea înfruntării ideilor despre revoluție. **Matca** de Marin Sorescu (regia Dinu Cernescu) răspunde din actualitate și de pe poziția delicată a teatrului poetic mesajului lansat cu o jumătate de secol în urmă de Camil Petrescu, întregind dialogul firesc, necesar dintre generațiile de dramaturgi. Este îmbucurător că ambele spectacole sint realizate pe texte din dramaturgia originală ceea ce dovedește nu numai permanența acesteia dar și soliditatea ei.

Un alt spectacol remarcabil, **Azilul de noapte**, semnat de Liviu Ciulei la „Bulandra” ne vorbește semnificativ despre dimensiunea universală a repertoriului teatrelor noastre, despre unghiul modern și specific din care privim acest repertoriu.

Dar și teatrele din țară au suficiente realizări, deși evenimentele scenice ca cele amintite nu s-au petrecut. Doar **Matca** la Piatra Neamț în regia autorului, **Chișimia** de Ion Băieșu la Iași, cu Dionisie Vitcu în rolul titular, **Play Strindberg** la Tg. Mureș, **Mutter Courage** la Cluj, ar putea răspunde la un apel al spectacolelor valoroase sau menționabile.

2. Se scrie puțin teatru, se publică și mai puțin sau aproape că nu se publică, se joacă doar o parte din ce se scrie. Și atunci e firesc ca proza să fi făcut pași mai mari, deși comparația făcută de un distins dramaturg (care scrie mult, publică tot atât și i se joacă tot ce scrie) este nepotrivită.

Din piesele pe care le cunosc rețin doar **Matca**, **Pasărea Shakespeare** a lui D. R. Popescu, **Chișimia** lui Băieșu, **Noaptea** lui Iacoban pe care le socotesc reprezentative pentru nivelul și exigențele anului 1975.

3. E riscant să fac o alegere. Încercările de a revitaliza texte ca **Secunda 58** sau **Trei generații** au eșuat elegant. Ceea ce nu înseamnă că nu mai trebuie încercat și cu altele. Nu știu însă precis cu care.

4. Discuția care a făcut vlvă pînă nu de mult despre relația text-regie s-a potolit. Se pare că s-a ajuns la soluția bunului simț, adică o personalitate regizorală, oricît de puternică și de originală, se poate manifesta fără a căsăpi un text. Cred că ultima stagiune a consfințit o astfel de relație.

5. Nu cred că există o soluție definitivă sau o proporție ideală. Zic doar că trebuie să prezentăm publicului tot ce e valoros pe plan universal fără a uita însă nimic din ce s-a produs și se produce bun la noi. Dozajul acesta însă e o chestiune care nu se rezolvă într-o stagiune.

6. Unul singur: spectacole bune, în care publicul să se regăsească.

VLAD SORIANU

director al teatrului dramatic „Bacovia” — Bacău

Profesionalitate

Voi începe cu pasionanta problemă a dezvoltării dramaturgiei românești în contextul civic al acestui an deosebit: dramaturgia originală nu putea rămîne deoparte — cum n-a rămas nici un alt tărîm al valorilor — ea înscriindu-se printre gesturile adeziunii unanime a poporului la construirea vieții noi. Dealtfel, putem constata că piesele cu șansa supraviețuirii în acest sfert de veac, sint cele care au militat pentru idealuri majore. Titlurile sint numeroase, de aceea prefer să citez câteva nume de dramaturgi: mă gândesc la Horia Lovinescu, Baranga, Davidoglu, Lucia Demetrius și alții din generația de cititori ai teatrului nostru postbelic; la D.R. Popescu, Marin Sorescu, Paul Anghel, Teodor Mazilu, Mirodan, Everac, Voitin, Andi Andrieș etc., din ceea ce aș putea numi o generație de mijloc a dramaturgiei actuale; iar din cei mai „tineri” nu pot fi trecuți cu vederea M.R. Iacoban, I. Naghiu, Corneliu Leu, Vasile Rebreanu și alții.

Caracteristic este faptul că toate generațiile s-au întîlnit la ora unei actualități incandescente, pe care s-au străduit s-o transfigureze scenic, reușind adesea lucrări durabile.

În atmosfera stimulativă a acestor ani fierbinți, pășesc în arena Thaliei și scriitorii care cultivau alte genuri, cum ar fi poeți, prozatori, publiciști, fapt semnificativ pentru fascinația pe care o exercită mirajul rampei ca tribună a ideilor timpului.

Din păcate, nu totdeauna vigoarea mobilizării creatoare s-a bucurat de nuanțarea cea mai potrivită, bunele intenții — de talent și profesionalitatea optimei solicitări; pornită ca o invitație la cunoașterea și a adoptarea realității drept tărîm prioritar de inspirație, aplecarea unor dramaturgi asupra istoriei vii tînde, pe alocuri, să se ipostazieze în pretext al rabațului valoric. Cine lucrează într-un teatru a învățat că nu tot ceea ce este „de actualitate” se dovedește și „actual” pentru politica repertorială.

Și se mai întîmplă un lucru asupra căruia merită să meditam: confuzia unor judecatori ai actului scenic între exigență față de dramaturgia originală și scepticism, nu lipsit el însuși de temei. Într-adevăr, a fost frecvent cazul încurajării textelor „de actualitate”, (mai ales în ultimii 2—3 ani), ceea ce a creat un climat concesiv nedorit. Dar de aici și pînă la a face alergie la noțiunea de „promovare” a dramaturgiei originale, pînă la a vitupera teatrele pentru că încurajează debuturile dramaturgice, este o distanță enormă, pe care unii cronicari nu o sesizează la vreme.

Despre relația dintre text și regie se cuvine a vorbi în aceeași ambianță; pentru că un text valoros impune regiei, subordonându-și-o în mod pozitiv, în timp ce unul pe care regizorul îl acceptă în virtutea obligațiilor de serviciu va fi tra-

tat cu o „libertate” care numai creatoare nu se poate numi.

În ce privește „dozajul” național-universal din repertoriu, el trebuie să depindă de criterii neconjuncturale; aceasta nu înseamnă că respingem obligația teatrului actual de a stimula cu preeminență dramaturgia autohtonă. Problema se simplifică, cred, dacă pornim de la o sinteză lucidă între gustul publicului, preferințele oamenilor de teatru și, mai ales, necesitatea integrării civice a actului scenic. Inevitabilele deplasări de nuanță către una sau alta din aceste trăsături reprezintă opțiunile firești ale unei conștiințe care este a epocii, vibrațiile unei sensibilități de vădită contemporaneitate.

În încheiere, câteva cuvinte despre mijloacele prin care teatrul poate pătrunde în conștiința publicului. Este vorba, în fond, de funcția sa educativă, de îndatoririle sale social-obștești. Dacă aceste principii de politică culturală vor fi slușite de oameni cu o chemare autentică pentru teatru, nu vom putea decît să fim convinși de reușita pătrunderii la public. Altfel, strălucirea îmbietoare a scenei atrage pe mulți și nu arareori, înainte de a-și arde aripile la incandescența sa, ei o pot umbri prin impostură sau prin sociologism vulgar.

De aici încolo, adică după ce sintem de acord că teatrul românesc este obligat de tradițiile sale recunoscute în lume să meargă tot înainte, mijloacele adăncirii mesajului său în conștiința epocii, devin o chestiune de profesionalitate; cea mai înaltă și mai nobilă, dar în ultimă instanță profesionalitate.

GEORGE GENOIU

Un teatru despre om și omenie

1) O stagiune cu evenimente teatrale argumentată prin spectacolele **Danton** de Camil Petrescu, jucat pentru prima dată după cinci zeci de ani, (Teatrul Național I. L. Caragiale — regia Horea Popescu), **Azilul de noapte** de Maxim Gorki (Teatrul Bulandra — regia Liviu Ciulei), **Pasărea Shakespeare** de D. R. Popescu (Teatrul Giulești — regia Alexa Visarion), **Matca** de Marin Sorescu (Teatrul Tineretului P. Neamț — regia autorului), **Referendum-ul popular** de G. F. Veric și R. Pallavicini (Teatrul Național Craiova — regia Georgeta Tomescu), **Noile suferințe ale tinărului W.** de U. Plenzdorf (Teatrul din Oradea secția maghiară — regia Szabo Iozsef). În seria evenimentelor se înscrie și aducerea pe scenă a dramaturgului Eminescu la Teatrul din Botoșani, precum și consecvența cu care Teatrul din Birlad promovează dramaturgia originală — trei premiere pe țară, în actuala stagiune.

Un compartiment în care s-a afirmat recentul an teatral a fost, cred, cel al scenografiei. Decorurile semnate de **Florica Mălureanu** la spectacolul cu piesa **Noaptea** de M. R. Iacoban (Iași) de către **Liviu Ciulei** la piesa **Matca** de Marin Sorescu (P. Neamț) și **Helmut Stürner** pentru **Azilul de noapte** de M. Gorki (București) sint momente

de certă creație în acest domeniu. În ce privește arta interpretativă reținem, de asemenea, câteva creații memorabile în care putem inscrie evoluții actoricești de excepție: **Radu Beligan** (Robespierre — **Danton**) **Nicolae Radu** (Walter Rodesc — **Referendum-ul popular**), **Ion Muscă** (Titu — **Matca**) și **Zalony Gyula** (Edgar — **Noile suferințe ale tinărului W.**).

Dar nu putem trece cu vederea faptul că am văzut și multe spectacole de o mediocritate exasperantă. Poate prea multe, față de exigențele care ar trebui să caracterizeze etapa actuală a dezvoltării teatrului românesc.

2) În general, am o părere bună. Dramaturgia românească contemporană se dezvoltă corespunzător condițiilor specifice din această țară. Teatrul care se scrie acum, aici, trebuie să surprindă mutațiile social-umane, contextul politic, contradicțiile — mai ales cele din planul conștiinței — apte să se constituie în conflicte viabile, cu puternice rezonanțe în diversele categorii de public. Nu-i ușor deloc să scrii un teatru despre oamenii zilelor noastre care să convingă și să emoționeze. Dacă **timpul fizic** se derulează într-un ritm atât de vertiginos **timpul scenic** trebuie să condenseze stări umane și evenimente cu o anumită semnificație și durabilitate. Ceea ce mă bucură în mod deosebit este faptul că dramaturgia noastră contemporană se dezvoltă în registre diferențiate distinct; și piesele nu mai seamănă între ele, autorii lor sint personalități cu matcă proprie. Piesele lui **Baranga**, **Lovinescu**, **Everac**, **D. R. Popescu**, **Dumitru Solomon**, **Ion Băieșu**, **Theodor Mazilu**, **M. R. Iacoban**, **Ștefan Oprea** nu au nimic comun între ele. Fiecare dramaturg se dezvoltă pe o cale proprie și acest fapt revigorează literatura noastră dramatică.

3) Teatrul lui Horia Lovinescu și D. R. Popescu, **Omul din Ceatal** de Mihail Davidoglu, **Simple coincidențe** de Paul Everac, **Iertarea** de Ion Băieșu. Mai sint și altele, bineînțeles.

4) **Spectacolele** evidențiate mai sus au devenit capete de pînci ale stagiunii — orice punct de vedere fiind subiectiv —, prin lectura creatoare a textului de către regizor. După cum se știe, Gaston Baty apreciază că regizorul este acela căruia îi revine sarcina de a restitui operii poetului ceea ce s-a pierdut pe drumul de la **vis** la **manuscris**. Cu alte cuvinte, acest travaliu de compensare cu care trebuie să se confrunte regizorul, înseamnă în limbajul nostru de azi lectură creatoare, înseamnă în final, ceea ce au realizat **Liviu Ciulei**, **Horea Popescu**, **Alexa Visarion**, **Marin Sorescu** și ceilalți în spectacolele pe care le semnează. Textul a devenit componentul esențial al spectacolului, iar travaliul regizoral o activitate creatoare implicată în destinul operii literare respective.

5) Repertoriul teatrelor, din acest unghi de vedere, să cunoască o selecție riguroasă a valorilor. Să jucăm ceea ce ne interesează în mod deosebit. Publicul nostru să găsească punți de comunicare cu lumea pieselor importate.

S-ar putea face mai mult, cred, pentru transferul valorilor naționale — inclusiv cele din perioada interbelică, în universalitate.

6) **Spectacole** cu problematică actuală în care publicul nostru să-și regăsească întrebările. Un teatru despre oamenii și pentru oamenii acestui pămînt. Un teatru care să dezbătă relația familie — societate. E necesar un teatru sincer, direct, care să emoționeze. Educația moral-politică pe care trebuie s-o facă teatrul se poate realiza numai prin modalități clare, accesibile, dominate de existența cotidiană a oamenilor. Teatrul zilelor noastre trebuie să fie mai puțin grandilocvent, mai puțin pseudofilozofic, deloc didacticist și lozincard. Spectatorii vor un teatru simplu — nu simplist — despre om și omenie, despre existența noastră în devenire; el vrea să primească de pe scenă întrebări provocatoare asupra cărora să mediteze, să-l ajute să trăiască demn și adevărat. ... Dar cel mai greu lucru este simplu.

CONSIDERAȚII INCOMODE

Comedia cinematografică e, la noi, un fel de Fata Morgana care-i fascinează pe creatori, dar pe care aceștia nu o pot atinge. E un lucru minunat să faci o sală plină să ridi în hohote, dar cât de trist e să te căznești a smulge un zîmbet! Între acești doi poli se întinde o vastă zonă a filmului mediocru la care se ride fie de mutra unui actor (vezi cazurile Toma Caragiu, Dem. Rădulescu, Jean Constantin), fie de o poantă exterioară. Filmul cu structură comică, filmul eminentamente comic — de la replică la situație, la atmosferă, la caractere, la modalitate de filmare etc. — rămîne încă un deziderat. Iată ultimele trei comedii realizate de studiourile bucureștene: „Nu filmăm să ne-amuzăm”, „Comedie fantastică” și „Toamna bobocilor”. Ele nu fac decât să întărească ideea că genul rămîne aproape inabordabil la Buftea, iar cei care-l abordează o fac fie cu o timiditate dezarmantă, fie cu o lipsă de har uimitoare. E și cazul filmului „Nu filmăm să ne-amuzăm” de Iulian Mișu (regizor fără antecedente în comedie); nu-i reproșăm scenariului lipsa de unitate și cursivitate pentru că are hibe mai mari, de conținut: abordează probleme prea mărunte și prea numeroase, transformînd filmul într-un fel de caleidoscop de caractere și întâmplări insuficient structurate în jurul unei idei principale. Cercul pe peliculă, într-un amestec pestriț, vădane sentimentale care speră să-și refacă viața în scurtul lor concediu pe litoral (dar numai decît, cu un „intellectual rasat”), felicităre cu inimă labile, care vor să devină vedete de muzică ușoară, bisnișari și șarlatani, soții de directori comerciali care-și rezolvă problemele personale sub „acoperișul” funcției soțului, responsabili de restaurant așa cum sînt responsabili de restaurant, tipi străini veniți la odihnă pe litoral și tipi autohtoni făcînd-o pe străinii; și lista poate continua pînă la categoria imposturilor și a mărunților șterpeii de obiecte de plajă. Cu toți aceștia se amestecă o trupă de actori veniți să toarne un film chiar despre asemenea aspecte ale vieții litoralului. Hazul lipsește cu desăvîrșire; se vede doar cînd apare Jean Constantin și atunci numai din obișnuință. E drept că filmului nu-i lipsește un subtext amar, ironic, biciuitor. Regizor subtil, Iulian Mișu și-a propus să ne arate un insectar de gize, unele pricajite, altele amărîte, dar altele obraznice, agresive, țepoase, să ni le arate cu scopul evident al eradicării lor. Dar lumea filmului e disproporționat negativă, încercările de a-i opune cîțiva oameni integri (muncitorul, ospătarul, procurorul) fiind extrem de timide și fără efect. Iulian Mișu e un critic acut, dar rezolvările sînt didactice; nici un vinovat nu rămîne nesancționat de morala sănătoasă a societății, lucru firesc, fără îndoială, dar a recurge la soluțiile cele mai comode e cel puțin neartistice și insuficient de credibil.

O uimire și mai mare ne-a produs Ion Popescu-Gopo care, după o lipsă îndelungată de pe platouri și ecrane, a revenit în grupul regizorilor activi cu o „Comedie fantastică” prin care își propune să țină pasul cu ceea ce se petrece în cinematograful mondial unde una din temele preferate și, deci, frecvente, o constituie viața cosmică a pămîntenilor sau viața pămînteană a extraterestrilor. Prudent, autorul filmului („zic autor pentru că Gopo și-a scris și scenariul) ne pune în gardă asupra caracterului filmului; să nu ne așteptăm, zice, la un film științifico-fantastic, ci pur și simplu la o comedie. Precizarea aruncă un dubiu asupra peliculei, dubiu de care nu putem scăpa nici după vizionare, căci rămînem cel puțin mirați de eterogenitatea tratării, de caracterul hibrid al filmului care nu se bazează, într-adevăr, pe știință și nici pe fantastic, ci doar pe oarecare fantezie lăsată să improvizeze într-un domeniu al științei (neștiințifice!) și al fantasticului (nefantastic!). Fire inventivă, Gopo a imaginat o poveste nostimă cu un profesor-inventator nu numai de rachete cosmice, ci și de laboratoare în care însuși omul poate fi creat. Sigur, idee-sfredelă a gândirii omenești, idee dacă nu obsesivă, cel puțin persistentă a omului de știință modern. Dar să trazezi o asemenea temă fără o elementară bază științifică, doar cu glume de comedian și riscant; riști adică să nu convingi pe nimeni, să pari un geambas cu surisul pe buze, ceea ce e cam puțin. De la tulburătorul Solaris al lui Tarkowski încoace, tema destinului cosmic al omului a căpătat o anume gravitate; fără îndoială nu excludem posibilitatea tratării temei și în registru comic, dar excludem procedeul tratării superficiale, pe baza unei imaginații abia tangente la temă. Străin, de fapt, de chestiunile elementare ale relației omului cu cosmosul, Gopo a vrut să rezolve problema ce și-a pus-o stînd pe pămînt, ceea ce este, de la început o miză cam mică. Aici, pe pămînt își urmărește eroul de dimensiuni cosmice (profesorul-inventator) și pe blindul extraterestru venit să descopere noi surse de energie; întâmplările sînt mărunte, preiucrate, unele, după „Steaua fără nume” (profesorul-inventator e un fel de Miroiu, iar directorul o Domnișoara Cucu). Filmul cîștigă însă dintr-o dată, aproape în mod miraculos, spre final. Secvența (de cîteva minute) în care tînrul născut în cosmos își trăiește drama insingurării, justifică de fapt întreg filmul (fără a-i putea acoperi, firește, toate hibe, confuziile și naivitățile. Gopo a avut aici una din scînteile de inteligență care l-au impus mai ales în domeniul animației. Esența umană, vrea el să spună, nu poate fi alterată, omul rămîne pămîntean și o ființă care, chiar ajunsă la perfecțiune, nu se poate instrăina de semenii, nu poate trăi singur. Excelent este interpretată această secvență de către George Mihăiță. Pentru ea merită să suportăm tot filmul; de fapt ea este filmul.

Dar dacă, în general, comedia are statut modest în repertoriul nostru cinematografic, comedia țărănească lipsește cu desăvîrșire în ultima vreme. Așa se explică, probabil, faptul că „Toamna bobocilor”, încercarea lui Petre Sălcudeanu (scenariul), Mircea Moldovan (regia) și Ion Marinescu (imaginea) a reținut atenția unor responsabili cinematografici; aspectele vieții rurale pot fi tratate, fără îndoială, și prin mijloace comice. Există chiar cîteva antecedente, între care mai izbutit mi s-a părut filmul „Castelani”. Acum însă autorilor filmului „Toamna bobocilor” nu le-au stat la îndemînă mijloacele comediei, eforturile comice pe care le fac solicitînd abia zîmbetul, îngăduitor al spectatorului. Slăbiciunea principală a peliculei vine de la scenariu. A fost scris, probabil, mai de mult, căci conflictele și modul de a le trata pare ușor depășit. La aceasta se adaugă faptul că Petre Sălcudeanu n-are pic de umor și de mirare că s-a apucat de comedie. Antecedentele comice îi lipsec și regizorului Mircea Moldovan; filmele lui anterioare, „Frații” și „Vifonița” (inspirate tot din viața satului contemporan), erau serioase: drame individuale, clarificări de conștiință, dimensionări moderne ale relației individ-colectivitate. Saltul spre comedie nu i-a reușit. În „Toamna bobocilor” lipsa hazului (acolo unde există unele aparențe de haz se datoresc în exclusivitate actorilor) e dublată de o surprinzătoare lipsă a autenticității faptului de viață. Or, nu putem sub nici o formă, justifica absența autenticității, prin motivări de natură: „în comedie se poate”. Comedia e genul cel mai pretentios, dar autorii filmului au crezut invers. Situațiile, dialogul (naiv, greoi, forțat comic), caracterele sînt minate de falsitate. Nu mai putem crede în 1975 că un președinte de C.A.P., ori-cît de carierist ar fi, face tot ce-i stă în putință ca să-l alunge din comună pe tinerii intelectuali (medic, profesori, inginer agronom), care, chipurile, îi subminează autoritatea. Problema e falsă.

După cele trei pelicule, ne vine greu să credem în vocația comică a cineaștilor noștri; lucru care nu-i de... ris. Dimpotrivă, comedia e în suferință. Se va găsi oare cineva să-i găsească leacul?

Ștefan OPREA

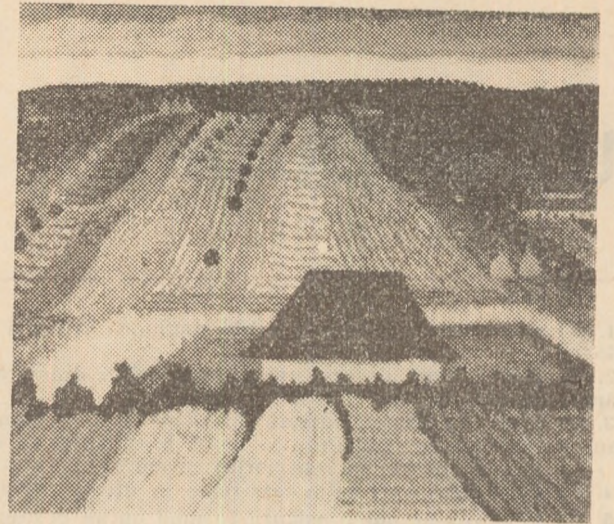
„Premiera de aseară”

Publicarea în volume a cronicilor de spectacole devine nu numai utilă cercetătorilor dintr-un viitor la a cărui conturare contribuim și noi în prezent, ci și aprecierilor de ansamblu asupra fenomenului teatral, a configurației, tendințelor și eficienței lui. Adunate la un loc, intervențiile de zi cu zi ale cronicarului, se sedimentează punînd în lumină concepții, păreri, preferințe. În același timp, în mod indirect, ele pot oferi termenul unei confruntări între ceea ce am dori ori numai am socoti imperios necesar în cîmpul creației contemporane și ceea ce realizăm.

Traian Șelmaru, cronicar consecvent, a cărui aplicație reflectă plăcerea profesiei, bucuria reținută de a afla cite ceva nou și valoros oriunde, scrie de mai mulți ani într-un cotidian de mare tiraj în București, dar și în restul țării: „Informația Bucureștiului”. Și-a adaptat atunci unele și proiectele spațiului măsurat și stilului publicistic, accesibil, direct, devenind, pentru mulți cititori, un consultant de încredere, un comentator mereu la obiect, talmăcind simplu situațiile și ambițiile cele mai pretențioase și mai incilite ale autorilor și mai ales ale regizorilor. **Premiera de aseară** — titlul cărții (Editura „Eminescu”), ne sugerează notația spontană, de efect imediat, a cronicetelor prin care autorul se consideră și chiar devine implicat într-un proces viu, prin excelență social, de răspîndire în mase a valorilor autentice. E un oficiu artistic pe care cronicarul îl îndeplinește cu responsabilitate civică. Scrisul cotidian devine pentru el o respirație, exercițiul unei comunicări care împropătează și întreține viața. De aceea, cartea e alcătuită ca un jurnal, un „fals jurnal” îi spune autorul, subliniind un imbold personal, intim, și un mod de lucru menit să depună mărturie, în posteritate, asupra pieselor, a autorilor, actorilor ce au căutat să cucerească și să innobileze publicul a șase stagii: 1969—1974.

Sînt cronici a căror generoasă îngăduință pentru un nou care să se integreze totuși valorilor moștenite le face să pară mai mult consemnativ. Receptiv, Traian Șelmaru manifestă un soi de înțelepciune practică, profesiază senina încredere în viitorul dar și în prezentul teatrului românesc. De aceea, respinge în general rar, se încîntă poate cam exagerat, totuși fără ditiramb, de formule regizorale care s-au și dovedit, de atunci, efemere. Cînd dojenește, căci critica sa e mai mult o părintească dojană, Traian Șelmaru își amintește și de modele nemuritoare pe care le-a admirat cîndva, în zidurile fostului Teatru Național, dărîmat de fasciști în zilele Eliberării. Și, așa cum frumos spune autorul, „clădirea bătrînului teatru se năruia dar — simbolic parcă — temelile nu fuseseră atinse”. Pe aceste temelii caută să vadă cronicarul și să așeze impresiile unui astăzi de a cărui eferescență, în zona controversată a reflectoarelor de premieră, vrea să ne convingă. Desigur, deși un jurnal, autorul a operat o selecție, a reținut, mai ales, ceea ce i s-a părut că rezistă ca valoare din tot ce a văzut. Trecînd în revistă, filă cu filă, titlurile și speranțele încredințate hîrtiei, un comentator mai sceptic ar putea face observații mai tăioase cu privire, de exemplu, la repertoriul bucureștean, văzut în ansamblu. Căci prea adesea s-au văzut spectacole care au răspuns unor ambiții singulare, unor visuri de regizori, mai ales, care înțeleg emulația creatoare ca o simplă concurență între premi-anții unei clase de școlari mai mult ori mai puțin precoci, însă care nu au avut timpul să vadă acele temelii solide ale teatrului cu ziduri fumegînde, în 1944. Traian Șelmaru le-a văzut și meritul său este că, fără a insista asupra acestei viziuni, depune o mărturie onestă și clară despre prezent. O mărturie ce va fi utilă și viitorilor istorici ai teatrului.

Radu Șt. MIHAIL

Constantin Dipșe și culorile esențiale

Expoziția lui Constantin Dipșe din galeria SIMEZA ne-a oferit o reîntîlnire cu un autentic artist ajuns la maturitatea deplină. Așa cum spuneam și în prefața catalogului-program, îl cunosc pe pictor de aproape trei decenii, fiind și primul lui „cronicar”, cînd în primăvara anului 1946 scriam în ziarul **Fapta** (director Mircea Danian) despre prezența sa la Salonul oficial. De atunci au trecut ani și chiar decenii; artistul a avut expoziții în țară și străinătate, a trecut prin mai multe experiențe, învățînd să utilizeze culorile esențiale.

Florile, peisajele și portretele sale nu sînt, din acest punct de vedere, subiecte tratate în tentă cromatică sau în culori intermediare. Dipșe pune roșu lîngă albastru și verde lîngă mov sau galben, fără stridente; el nu se joacă ci înțelege tainele culorilor, avînd o înțelepciune rustică în dialogul cu formele. Întotdeauna tablourile lui Dipșe mă duc cu gîndul la senzația pe care mi-au dat-o picturile lui D. Ghiață. Aceeași lume românească — în esență — dar într-o viziune particulară, figurînd un orizont spațial al Maramureșului și Oașului; desacralizînd, scoțînd din mituri un univers etnografic (dar nu etnografizat) pe care-l interpretează cu multă modernitate.

Florile lui Dipșe n-au semnificații funcționale ci vorbesc liber, aducînd lumină proaspătă în odăi, peisajele (puține) îi dau impresia că acest artist sever cu el însuși a reinventat movul, portretele ard, interioarele cu vechimi țărănești i-ar fi plăcut lui Blaga (**Lada de zestre**, de ex.) un soare de toamnă adună tot roșul din univers (dar dintr-un univers românesc), un portret cu mult galben se numește simbolic **Rodul pămîntului**, figurînd o țărancă tînără din Oaș pe care-ar fi visat-o și pictorii preclasiici. Trei crizanteme par trei sorii vangoghieni, aflați în grădinițe noastre. Expoziția se încheie cu un omagiu lui Blaga și cu o expoziție de suferință...

Constantin Dipșe, un poet al bucuriilor severe, pictează cu o gravitate de iconar laic. Cu această expoziție personală (am spune foarte personală) Dipșe se înscrie în catalogul valorilor contemporane românești de prima mînă.

Emil MANU

cartea științifică

CĂTĂLIN MAMALI: Intercunoaștere

Lucrarea lui Cătălin Mamali **Intercunoaștere**, (Ed. Științifică, 1974) se ocupă de acțiunea indivizilor cînd intră în contact între ei, deci de **interacțiune**.

Asemenea unei noi direcții din proza contemporană, care — saturată de descrierea persoanei — este preocupată de acțiunile acesteia, noua direcție în psihologie înseamnă orientarea spre persoana în acțiune, spre relațiile între indivizi. Ca multe discipline de graniță, psihologia socială devine din ce în ce mai puțin „marginală” și își ocupă locul între științele „la zi”, aparute din necesitatea de a rezolva urgente nevoi sociale. Urbanizarea intensă, explozia demografică, instituționalizarea individului și alte procese sociale au determinat apariția unei științe despre „cum să trăim împreună”, despre „cum să ne acomodăm” unii cu alții în spațiul social pe care-l ocupăm împreună. Cartea lui Cătălin Mamali e dedicată studierii factorilor cognitivi în comportamentul interpersonal și de educare a capacității de interacțiune între persoane. Dacă în genere omul este pregătit sistematic pentru relația cu obiectul muncii, în schimb educarea lui pentru studiul relațiilor umane este total inefficient și insuficientă — aceasta este motivația lucrării. Cu alte cuvinte, omul trebuie să învețe nu numai ce trebuie să facă, ci și cum să facă împreună cu alții. Influențarea conștientă a relațiilor interpersonale este o parte integrantă a procesului de perfecționare a relațiilor de producție socialiste. De aceea, cartea lui C. Mamali are un pronunțat caracter metodologic: cele cinci capitole propun strategii de abordare a diferitelor situații interpersonale, fiecare din aceste modele de cercetare fiind verificat prin investigații proprii.

O atenție deosebită se cuvine capitolului introductiv: statusul subiectului în cercetarea psiho-socială. Autorul este preocupat de responsabilitatea morală a cercetătorului din științele sociale, privînd modul de aplicare și utilizare a rezultatelor cunoașterii. Dacă, în științele fizice, obiectul studiului este inert, în științele sociale obiectul cercetării conștientizează situația sa, „observă” că este observat. Multitudinea de anchete, sondaje, interviuri etc. ce se practică pe scară din ce în ce mai largă obișnuiesc pe oameni cu situația de subiect, îi învață să se comporte în maniera așteptată. În același timp, aceste cercetări **induc** indivizilor stări și comportamente, **modifică** chiar obiectul studiat pe parcursul cercetării. Toate aceste fenomene, implicate de ancheta psiho-socială, invită la meditație asupra codului deontologic al cercetătorului, reclamă prudență și pregătire profesională. Această concluzie, de altfel, se desprinde din parcurgerea întregii cărți: cercetarea psiho-socială implică maturitate profesională, eliminarea imposturii. Dacă, în alte domenii, erorile pot fi remediate, în domeniul psiho-social consecințele lor sînt, de multe ori, greu de remediat. Cercetarea, în acest domeniu, se cere adusă la un înalt nivel moral și profesional.

Adrian NECULAU

Cenaclul „Mihai Eminescu” din Huși

Când am intrat eu, anul acesta, în cenaclu, am găsit deja o tradiție. Membrii entuziaști vorbeau despre împlinirea a 25 de ani de existență a cenaclului lor. Colaborări la *Urzica*, *Albina*, *Ficără Iașului*, Centrul de radioficare — au subliniat importanța unei splendide forme de activitate și au răsplătit niște entuziaști care prelucrau ștăfeta de la revista *Ginduri* bune, mai vechea tovarășă a poeziei locale, unde au scris nume cunoscute (Const. Asiminei, Gh. Vintu, Const. Holban) înfățișate și în paginile *Semăntătorului* și *Convorbirilor* literare.

În ultima vreme, bătălia principală a cenaclului hușean a fost pentru descoperirea talentelor tinere și lansarea lor. Citeva nume se rețin. Prozatorul Ion Gheorghe Pricop (remarcat de Geo Dumitrescu) a fost publicat nu numai în culegeri locale, ci și în *Alma Mater* (azi *Dialog*), sau *Convorbiri literare*. Cicerone Șbanțu, autor de schițe, nuvele și scenarii de film, s-a făcut cunoscut și ca regizor amator, peliculele sale de scurt metraj fiind premiate în țară și în străinătate. Nicolae Manea (fost secretar general de redacție la *Alma Mater*), astăzi un bun profesor de literatură, a frecventat cenaclu „M. Eminescu” încă fiind elev. Aici s-a format ca poet și prozator. Aparițiile sale la *Familia*, *Lucașfărul*, *Cronica*, *Alma Mater*, *Amfiteatru* — onorează deopotrivă pe autor și cenaclu din care s-a ridicat.

Nu numai Pan

Lasă-mă să te strig prin somn,
pe dedesuptul cel mai ascuns al ființei
mele; să te strig din castelele stinse
ale lutului, unde zace vlaga griului
și mierea albă a strugurilor, tată!

strigînd către tine, voi striga înspre
patrie, înspre marile ei taine și
Speranțe; voi fi fericit ca străzile
orașului noaptea, eliberate de greutatea
pașilor și de masa moleculară
a zgomotelor.

— unde ești?
aerul devine greu de nesomn;
simt alunecînd cărările într-un timp
al nimănui; povara este grea; duc dragostea
ta de țară cu mine, izvoarele bucuriei;
inima bate și pentru statuile tale;

nu numai Pan este stăpîn
peste crînguri;
vor arome în curînd podgoriile!
Ion Alex. ANGHELUȘ

Aerul patriei

Toate depărtările se adună
în acest mers, drumuri ducînd
la visele și înclinațiile
migratoare.

Însă eu sînt legată
de cerul patriei. Nu voi putea
respira atmosfera fărîmurilor
visate de cei pribegînd,
vagabonzi poeți ai mărilor.

Piciorul e bănuitor și nu va
ieși din acest tărîm.

În virf de lănci,
codrul măsoară depărtările
interioare.
Ecaterina SANTA

Ești dator

Ești dator față de acest pămînt,
din care te-ai ivit
cu melcii și cu frunzele,
cu iarba...

Sevele lui ți-au trecut ție
puterile cuvîntului...

Poți muri,
dar nu poți renunța
la iubirea pentru țară!
Ion Maria PARASCHIV

Poem

cintecul celui care a plecat la război
și nu s-a mai întors acasă, pe dealul
calcaros, lingă salcîmii albiți;

cintecul celui plecat la război
trece în fiecare seară cu vîntul,
se oprește la fîntîni,
pășcînd umbre prin bărăgan,
cutremură liniștea cailor
înfiordînd ciulini sfîșiați
în apropiere de casă,

curier

Profesorul Teodor Bălan

La 26 iulie a.c. se împlinesc nouăzeci de ani de la nașterea fostului profesor dr. docent Teodor Bălan, care și-a închinat cu însuflețire și neprecupețire dăruirea de sine și întreaga-i putere de muncă profesiei de educator, afirmîndu-se și ca neobosit cercetător în domeniul istoriei, însuflețit făclier și harnic autor de valoroase lucrări științifice.

Începînd din 1923, a publicat aproape 100 de studii și diverse articole prin reviste și ziare, ca și mai multe volume de prețioasă documentație istorică, dintre care se pot cita: 6 volume de „Documente bucovinene” (volumele VII—IX rămase în manuscris); *Refugiații moldoveni în Bucovina (1821—1848)*; *Emigranții poloni în Bucovina și Moldova, sec. XIX*; *Serbarea de la Putna (1871)*; *Răscoala țărănilor din ocolul Cimpulung Moldovenesc, în 1805*; *Vornicia în Moldova*; *Dimitrie Onciul*; *E. Hurmuzachi și memoriul românilor arde-*

De cîteva timp, cenaclu este condus de Ion Alex. Anghel. Publicat de reviste ca: „Atenu”, „Familia”, „România literară”, „Lucașfărul”, „Argeș”, „Cronica”, „Tomis” ș.a.; re-lansat cu amabilitate de severul critic Cornel Regman, comentat în „Cronica” de Constantin Ciopraga. Pasiunea sa pentru descoperirea talentelor tinere i-a fost răsplătită. Sînt din ce în ce mai frecvenți în paginile publicațiilor de literatură: Maricel Varlan, Valentina Teclici, Aurel Macovei, Dorina Popa, Ion Al. Pleșu, Nicolina Condurache, Anisoara Corcodei etc.

O mențiune specială trebuie făcută pentru Theodor Codreanu, colaborator cu proză și articole de critică și istorie literară la publicații ca: „România literară”, „Convorbiri literare”, „Lucașfărul”, „Vremea nouă”; așa după cum nu trebuie uitat Emilian Pascal nu numai amabilă gazdă (în calitate de director al Casei de cultură din orașul Huși), dar și membru activ, autor de scheciuri, scenete, epigrame, cuplete, scenarii de film, reportaje și articole de atitudine.

Oferind cititorilor revistei *Cronica* un grupaj din versurile unora dintre membrii cenaclului „M. Eminescu” din Huși, sperăm să nu-i dezamăgim!

Dan Bogdan ANGHEL

mina stîngă i-a rămas
lingă asprul taluz,
trupul sfîrtecat i-a fost aruncat
în apropiere de ape;

— o, ce simplu și ce repede a murit
acest înalt țăran care se strecozea
noaptea pe dealul de calcar
să mîngie trupul aromit
al unei fete de țară!

— o, ce simplu a murit el
care mîngia boii pe bot,
privindu-i lung
și așteptînd să se culce!

Dan Bogdan ANGHEL

Cînd vii odată cu strugurii

Niciodată o cronică n-a fost atît de plină
Duc astăzi la casa ei noroade de lucruri
Cînd vii odată cu strugurii, cobori
Din lumina cuvintelor duse
De dincolo de turla și aer innmiresmat cu plopi.
Bat pruncii la poarta numelui tău,
Țară!

Cînd vii odată cu strugurii,
Steaua clară a îndrăgostiților,
Nimic nu atinge
Astăzi creștem riuri de adevăr și de miere
Întinse, din sămînța cea dreaptă;
Strălucitoare legende
Ne vom întoarce acasă să spunem copiilor;
Pămîntul alb e de cînt și miresme,
Ci vino în casa Poetului!
Vei vedea cum dă laptele-n calea luminii
Și cum se-nfioară cuvintele
De geografia aceasta solară.
Maricel VARLAN

Meșterul

Am venit la tine olar tăcut
și-nvăț să-ți fiu odată în apropiere.
Atunci să faci
din ceea ce am fost eu
ulcior gravat cu flori și stele.
Să simți cum lutul tremură în miini
să te-nfiori
și cu migală
să prinzi de viață fir cu fir
și pumnii strînși să frîngă
toată seara; din zori să modeleze
iar. Și poate după ani,
cînd lutul a rămas doar jumătate,
vei liniști privirea pe luciul împlinit
și miinile,
pe rotunjimi.
Vei adormi cu gîndul că setea s-a dus,
și vei visa că truda
s-a preschimbat într-o fecioară.
În somn, vei mîngia ulciorul mîncinos!
Valentina TECLICI

Astăzi

astăzi sîntem ca arborii
izbucniți din pămînt
spre lumină;
astăzi ni-i frecămîtul
dulce
departe de tină;
astăzi ni-s ochii
ca frunzele vii;
miine plecăm din lumină;
miine vom fi rădăcină!

Anisoara CORCODEL

leni din februarie 1849; Din istoricul județului Cimpulung Moldovenesc, etc. Alte cîteva lucrări de seamă au rămas în manuscris.

Teodor Bălan a desfășurat o intensă activitate culturală, putînd fi socotit printre cei mai vrednici luptători pentru drepturile poporului român. Muncind cu multă rivnă și fără răgaz pînă în ultimele clipe ale vieții sale, Teodor Bălan s-a bucurat de înaltă prețuire din partea tuturor celor ce i-au cunoscut strădaniile pentru mai bine, fiind decorat cu înalte ordine și medalii ale Republicii Socialiste România și obținînd și titlul de profesor emerit.

Pentru cinstirea memoriei lui T. Bălan, absolvenții Liceului „Aron Pumnul”, sărbătorînd, la Suceava, aniversarea a 45 de ani de la trecerea examenului de bacalaureat, au făcut în 27 iunie a.c. un pelerinaj la mormîntul fostului lor profesor din Gura Humorului, depunînd jerbe de flori în semn de omagiu de recunoștință față de distinsul lor dascăl.

Această comemorare, ca de altfel și valoroasa operă creată de cel comemorat vor menține mereu viu chipul luminos al fostului profesor emerit dr. docent Teodor Bălan.

prof. Nicodim ITCUȘ Suceava

cronica limbii

A vedea lumina tiparului

De mai multe decenii se întrebunțează de către unii scriitori, oameni de știință și publiciști români, expresia a vedea lumina tiparului, avînd ca subiect (intrucît e o locuție verbala), titlul unei cărți sau unei opere; dar această expresie este întrebunțată foarte mult de cîteva ani sau de vreo deceniu. Ea este considerată, desigur, ca o exprimare aleasă în locul cuvintelor banale a se tipări, a fi tipărit, a fi tipărită. În loc să se spună de exemplu: **Această splendidă operă literară a fost tipărită după moartea autorului**, se zice: **Această splendidă operă literară a văzut lumina tiparului după moartea autorului**. Am simțit întotdeauna repulsie pentru acest mod de exprimare, care este de considerat ca metaforic, și am utilizat întotdeauna, în asemenea împrejurări celelalte exprimări, indicate chiar acum. Pentru mine este uluitor cum o expresie de prost gust poate fi acceptată chiar de scriitori, oameni de știință și publiciști dintre cei mai talentați și mai stăpîni pe arta scrisului. Se vede că, în problemele mai mărunte ale exprimării, și oamenii de gust pot face concesii unor exprimări ridicole sau cel puțin cu totul neîndicate. Desigur, o asemenea exprimare este azi însușită de mulți numai pentru că ea circulă, numai pentru că ea are deja o mare întrebunțare și ajută la evitarea unor exprimări banale. Cum s-a născut această expresie și de ce ne apare ea ridicolă sau cel puțin neadecvată?

Am convingerea că această expresie nu este un caic lingvistic după o limbă străină, ci o creație românească. Nu țin minte să fi întîlnit în franceză, în italiană, în germană ceva asemănător sau identic. După părerea mea, expresia a rezultat din expresia a vedea lumina zilei, prin substituția nejustificată a cuvîntului în genitiv zilei, cu cuvîntul, de asemenea în genitiv, tiparului. Despre o carte se poate spune că a văzut lumina zilei în momentul în care s-a terminat tipărirea, adică în momentul în care a apărut, în care a fost dată pe piață. Firește, expresia este perfect potrivită cînd vorbim de oameni și, în acest caz ea are sensul a se naște. Se va zice: **Cutare învățat, cutare scriitor, cutare om politic a văzut lumina zilei în cutare localitate, în cutare an**. Expresia nu mai e tot atît de potrivită, cînd e vorba de opere literare sau științifice, deci de cărți, de broșuri etc. Pentru acestea este firească și apare întrebunțată cîteodată expresia a da la lumină, ea însăși figurată. Foarte probabil cei care au utilizat iniția oară expresia a vedea lumina tiparului au voit chiar să reproducă această imagine. Dar fie din cauză că nu și-au amintit-o și a fost mai puternică în conștiința lor expresia a vedea lumina zilei, fie din cauză că voiau să se exprime metaforic și să recurgă la o personificare, ei au început să utilizeze această expresie și în legătură cu operele scriitorilor, învățaților etc. Nu sînt în posesia unor astfel de exemple, dar bănuiesc că ele se pot găsi în textele de acum cîteva decenii sau chiar mai vechi. Totuși o asemenea expresie era echivocă, pentru că o operă literară poate lua naștere și poate fi cunoscută de public și fără a fi tipărită. De aceea cei care au voit să întrebunțeze o expresie metaforică pentru termenii normali: a se tipări, a fi tipărită, au simțit nevoia să introducă cuvîntul tipar în noua exprimare; și n-a fost altă posibilitate decît de a înlocui cuvîntul în genitiv: zilei prin cuvîntul în genitiv: tiparului. Se pare că nu este curios să se vorbească de o lumină a tiparului, cînd se vorbește, tot metaforic, de lumina rațiunii, de lumina unei doctrine filozofice. Tiparul, mijlocul cel mai perfect de difuzare și transmisie a culturii, era înfățișat metaforic ca avîndu-și lumina sa, cu atît mai mult cu cît lumina, în sensul de cultură, deci lumina culturii, se răspîndește prin tipar. Dar tocmai aici iese la iveală partea slabă, chiar ridicolă, a expresiei a vedea lumina tiparului: nu actul tipării ca atare poate fi exprimat metaforic prin cuvîntul lumină, ci numai cunoștințele omenești despre realitate, sau o doctrină, o metodă, rațiunea însăși. Numai pentru acestea exprimarea metaforică prin utilizarea cuvîntului lumină este perfect îndreptățită și apare de multă vreme în limbile de mare cultură din Europa, de exemplu în cea franceză, în care termenul a și fost întrebunțat iniția oară pentru a denumi secolul luminilor. A considera tiparul la rînd cu rațiunea sau cu o doctrină filozofică, cu o metodă, nu mi se pare de loc potrivit.

Așadar noi recomandăm să se renunțe la expresia a vedea lumina tiparului și să se întrebunțeze în locul ei termenii: a se tipări, a fi tipărit, a fi tipărită.

G. IVANESCU

O rectificare și completări

În nr. 27/1975 al săptămînalului „Cronica”, nota lui Radu Priboi aduce interesante întregiri la modestul meu articol din nr. 24 ac. Titlul notei promise și rectificării, însă cu intenția de a corecta apare doar afirmația că „ceea ce trebuie clarificat este data menționată [...] drept an al editării eseului amintit al lui Kant (1793 ?), deoarece acesta nu poate fi anterior primei ediții a *Macrobioticii* (1796)”. În manuscrisul meu figurează 1798. Cred că avem a face numai cu o greșală de tipar, eventual cu o semieroare de tipar, culegîndu-se bine cifra 8, dar cu două porțiuni mascate, care fac ca cifra să arate mai degrabă a 3. Eseul kantian *Von der Macht des Gemüts*, scris în ianuarie 1797, l-a publicat mai întîi Hufeland, cu ample adnotări, în al său *Journal der Arzneykunde und Wundarzneikunst* (Jena, 1798, pp. 701—751). Ca broșură a apărut pentru prima oară tot în 1798, la Jena și Viena. Ambele tipăriri există la Cluj-Napoca, precum și edițiile separate (de sine stătătoare) 1824, 1854, 1856, 1861 și una fără an. Lucrarea figurează, ca a treia secțiune, și în opul *Der Streit der Fakultäten*, op de asemenea consultabil la Cluj-Napoca, chiar și în ediție princeps (1798). În bibliotecile clujene se află, totodată, patru traduceri maghiare ale vizatului eseu-epistolă (1802, 1864, 1875 și una — toemai a unui clujean — extrasă dintr-un periodic încă neidentificat).

Documentata notă a lui Radu Priboi oferă o seamă de amănunte despre Hufeland și *Macrobiotica* sa, care a fost „tradusă în numeroase limbi” și „se afla în 1842 în Germania la a 6-a ediție [...] citată de Max Bürger”. (Acest Bürger e pomente și la finele notei, ba se ascunde, ceva mai sus, și în macrotermenul „Weltbürgergesellschaft”). Adaug că: I. A. Sturdza (1791—1854), care l-a cunoscut personal pe Hufeland (acesta s-a și încuscrit cu Al. C. Sturdza) și i-a întocmit una din primele schițe biografice (C. W. Hufeland. *Essquisse de sa vie...*, Berlin, 1837), însira 11 traduceri ale *Macrobioticii* sale („bineînțelese, încă nu putea ști de cea chineză, dar relata de cea grecească, „encore inédite”), avertizînd, pe aceeași pag. 43, de circularea unor reproduceri frauduloase, alături de cele „cinci ediții originale și autentice”; 2. din această capodoperă, încă înainte de traducerea ei integrală de către Vasici, ne-a lăsat în românește cîteva fragmente Daniil Scavinschi, care a transpus și din *Voltaire* și a murit la 32 de ani, în 1838; 3. în bibliotecile napocene avem o sumedenie de exemplare din diverse opere ale lui Hufeland, inclusiv lucrarea sa devenită, avant la lettre, bestseller, de care dispunem în peste zece ediții germane (trei din 1797; șase vieneze, din acestea cea din 1846 cu un exemplar provenit din Fondul Cipariu), precum și în versiune românească (6 ex., unul rămas de la Cipariu), latină („în nucleo concentrată”, tipărită în 1805, la Bratislava, fără indicarea localității), franceză (1809; nu e prima, nici ultima traducere franceză; exemplarul a fost procurat de Grigore Buzdugan la Iași, în 1834) și maghiară (1798, 1799, 1825, o prelucrare din 1887, plus un succint rezumat dat în vileag la Cluj, în 1798).

Nota lui Radu Priboi, care trimite și la talmăcirea de către Albinet a *Macrobioticii* lui Sobernheim, a fost paginată exact lingă un inspirat articolă despre Academia Mihăileană, însoțit de un portret al lui Asachi. Fericită coincidență, căci Albinet a fost profesor de „ritorică” și istorie la această Academie și a colaborat la asachianul *Leccicon de conversație* (Iași, 1842, prenumerabil în Transilvania la G. Bariț). Firește, la Cluj-Napoca există atît *Macrobiotica* publicată de el în 1838, cît și alte volume concepute de Joseph Friedrich Sobernheim (? — 1846) — farmacolog și toxicolog berlinez, al cărui *Handbuch der praktischen Arzneimittellehre* a cunoscut vreo șase ediții, unele ajunse și pe meleagurile noastre.

E utilă „arta a lungi viață”, însă arta propriu-zisă constă mai ales în a nu lungi vorba. *Ars longa* se spune doar în sensul că arta cere mult timp pînă s-o înveți, conferindu-i astfel... longevitate. Pe scurt: deși merită să fie semnalate (n-aș scrie: „merită de semnalat”) nenumărate lucruri privind *macrobiotica* mă opresc aici.

I. HAJÓS

Creierul uman reprezintă, indiscutabil, cea mai perfecționată creație a naturii. Grație acestui centru superior de conducere și coordonare, grație așadar acestui Houston al biologiei umane individuale, miliardele de celule vii care alcătuiesc această biologie, acționează în cadrul unei realități unitare și conștiente; realitate capabilă de increșabile performanțe.

Totul acționează asupra creierului, acesta acționând la rândul său asupra aceluiași tot. În această unitate dialectică stă de fapt secretul acestei extraordinare interdependențe. Omul este posesorul celui mai complex și mai dezvoltat creier din scara animală. Făcând aceasta sublimiere, va trebuie, deși, să mai facem încă una: afirmăm că omul dispune de cel mai dezvoltat creier, nu susținem nicipeună ca acesta este și cel mai greu. Al bălenei, ca să nu dam decât un singur exemplu, cu cele circa 6 kg. ale sale, este de patru ori mai mare față de acela al omului, care, în medie și la un barbat adult, cântărește în jur de 1300 gr. și totuși, ce distanțe imense se află între unul și celălalt!

Raportul dintre greutatea corpului și cea a creierului reprezintă un criteriu valoric mai important decât acela al greutății privită izolat, iar de acest raport va trebui să ținem seama ori de câte ori abordăm problema evoluției ontogenezice a creierului. Așa, de exemplu, creierul uman reprezintă 1/48 din greutatea corpului, aceasta valoare fiind, în cazul leului, de 1/500.

Un alt factor bine stabilit este că valoarea deosebită a creierului uman nu ține numai de dezvoltarea sa în totalitate, în comparație cu ce se întâmplă din acest punct de vedere la alte viețuitoare, ci mai ales cu dezvoltarea deosebită pe care a luat-o porțiunea prefrontală a acestuia. Câtă vreme această porțiune reprezintă numai 8 la sută din scoarța cerebrală a maimuței inferioare, 12 la sută din cea a maimuței obișnuite, 17 la sută din cea a cimpanzeului, se va menține încreștă o distanță mare între aceste viețuitoare și om, la care această valoare se ridică la 29 la sută. Pe baza acestei hipertrofii notabile a regiunii prefrontale a creierului uman, putem susține fără teamă de exagerare punctul de vedere că, de fapt, omul dispune de un creier suplimentar care lipsește primatelor și cu atât mai mult celorlalte mamifere mai puțin dezvoltate.

Dar esența deosebirilor calitative dintre diversele tipuri de creier, rezidă de fapt, în gradul de perfecțiune al neuronilor — celulele nervoase fundamentale — ca și în complexitatea conexiunilor ce se stabilesc între acestea. Din acest punct de vedere scoarța cerebrală umană sau cortexul, cu cele circa 14 miliarde de celule ale sale, dispune în stratul de substanță cenușie, gros de numai 2—3 mm., reprezintă de fapt aurul cenușiu al întregii biosfere; minierul ei cel mai prețios. Pentru acest motiv omul se situează față de cele mai evaluate mamifere — primatele — în postura în care se află Everestul față de un deal obișnuit.

Știința și tehnica modernă, imitând creațiile naturii, ne-a pus la dispoziție perfecționate creiere electronice care, din foarte multe puncte de vedere, depășesc performanțele realizate de creierul uman. Cu toate acestea, ordinatorile, căci despre ele este vorba, nu vor reuși nicicând să se substituie creierului uman și asta în primul rând pentru că omul este viu în timp ce mașina oricât de perfecționată ar fi ea este moartă. Din acest punct de vedere sintem mai aproape de amoebă, cu tot psihismul ei excesiv de rudimentar, decât de cel mai perfecționat ordinator.

Ținând așadar cont de importanța covârșitoare și vitală pe care acest organ o ocupă în economia organismului, este cât se poate de logic preocuparea oamenilor pentru a găsi, pe de o parte, cele mai convenabile și cele mai eficiente mijloace terapeutice, de a influența în sensul dorit funcționalitatea și reactivitatea cerebrală și, pe de al-

Igiena secolului XX

„Spălarea“ creierului

ta, de a găsi mijloace tot așa de eficiente de igienă mintală, de conservare a potențialului funcțional al acestui organ. Cu alte cuvinte, de a găsi mijloace active de spălare a creierului și a circumvoluțiilor sale, de toate impuritățile, rezămie și dezordine care îl pot afecta.

Istoria medicinei consemnează faptul că strămoșii și căutările umane pe linia influențării comportamentului și reactivității cerebrale, pe linia influențării pe aceasta care a psihismului, sunt foarte vechi. Toate marile civilizații ale lumii au dispus de mijloace terapeutice mai mult sau mai puțin reprezentative, desenate acestui scop. Toate colectivitățile umane au recurs la diverse droguri, care sa influențeze într-un fel sau altul creierul. Rutenii stăteau din acest punct de vedere o veritabilă istorie, geografie, sociologie și mai ales patologie a cinepii indiene, a nașișului oriental, a trunzelor de coru din Anzi etc. Medicina modernă s-a folosit din pui de experiență diverselor popoare în această privință. Arsenaul terapeutic medicamentos, de influențare a celulei nervoase este destul de reprezentativ, dar tocmai această mare reprezentativitate reneștează faptul că nu sintem încă în posesia celor câteva droguri de mare eficiență și tolerabilitate la care sa apelăm, ori de câte ori este nevoie. Așa numitele excitante cerebrale, care ne dau senzația taise a unui exces energetic de moment, nu reprezintă nici pe departe un autentic remediu al obosenii. Clasicul „Pervitin“ pe care îl luau studenții în noaptea care precedea examenul grele și cu care erau dopați în mod metodic soldații germani în anul 1940 pentru îndepărtarea somnolenței și a extenuării nervoase, ca și toate celelalte amine psihotonice sau amfetamine folosite în același scop, nu au întirziat în cele din urmă să-și arate efectele negative, uneori deosebit de nocive. Depresoarele ca și antidepressoarele nu ne-au scutit nici ele de mari speranțe dar și de mari dezamăgiri. Somniferele, extrem de utile în situații bine precizate, s-au dovedit a da cu timpul obișnuință și dependență, iar somnul pe care el îl provoacă nu se suprapune întru totul somnului fiziologic. Neurolepticele și tranchilizantele, aceste medicamente care nici nu ne excită și nici nu ne adorm, ci numai induc în viața noastră psihică o stare de calm, punând în repaos centrul regulatori de la baza creierului, păreau la un moment dat a reprezenta marea performanță a civilizației noastre ultratehnice, caracterizată printr-un uriaș consum nervos și printr-o tot atât de uriașă suprasolicitare psihică, cu toată gama stărilor tensionale ce decurg. Treptat însă entuziasmul stărnit de descoperirea lor s-a diluat. Ce a reprezentat marea capitol al stupefiantelor și halucinogenelor pentru condiția umană știm deja foarte bine. Heroina, marijuana și LSD-ul fac veritabile ravagii pe anumiți arii ale lumii capitaliste. Mulți văd în aceste droguri elixirul miraculos, prin intermediul căruia vor accede spre lumea fabuloasă a plăcerilor vizuale, olfactive, gustative și tactile de tot felul, fără a ști, însă, că, LSD-ul, de exemplu, reprezintă o veritabilă bombă nucleară pentru psihicul uman, din moment ce un singur kilogram din acest preparat este absolut suficient pentru

a aduce în stare de nebunie o sută de milioane de oameni.

Cercetările totuși nu s-au oprit din drum cu toate aceste severe avertismente. Un chimist a izolat din cactea mexicană cu numele de peyoti așa-numita mescalină, produs chimic, care s-a dovedit a da halucinații vizuale și o curioasă răsturnare a valorilor spațiale și temporale. Pe parcurs, multe alte denumiri au prelungit lista, permanenț deschisă, a modificatorilor cerebrali și psihici. Ultimul nume adăugat aici pare a fi acela al psilocybinei, extrasă din ciupercile sacre ale aztecilor—Teonanacatl — drog care, prin structură, s-a dovedit a fi înrudit cu „combustibilul“ chimic al neuronilor.

Lucru curios însă: pe măsură ce progresăm în secretele chimiei creierului, pe măsură ce îi echilibrăm pe alienați și ne neutralizăm și ne anihilăm stările tensionale și conflictuale, în aceeași măsură ne înconjurăm de nenumărați agenți chimici, grevați de un indice mai mult sau mai puțin important de pericolozitate biologică. Acestea sînt rațiunile care stau la baza abordării și a altor laturi a altor căi de accedere spre reactivitatea cerebrală, și spre influențarea benefică a acesteia. Așa s-a ajuns la psihanaliză, metodă verificată de reechilibrare a nevrozelor pe calea unei lente și meticuloase explorări a inconștientului, ținând depistarea conflictelor afective ale copilăriei; conflicte generatoare de inhibiții dezechilibrante, de refuzări și sublimări. Așa s-a ajuns la relaxarea autogenă, metodă care utilizează influxul nervos ce descinde din cortexul cerebral, influențând centrul medular și diminuând pe această cale tonusul crescut al mioanelor de fibre musculare care alcătuiesc majoritatea structurilor organismului; diminuare urmata de apariția senzației de detentă fizică și implicit psihică. Așa s-a ajuns la yoghism, metodă ce se bazează pe o veritabilă cunoaștere intuitivă a condițiilor echilibrului cerebral. Adeptii săi par a fi descoperit în mod empiric, în decursul a numeroase secole, diverse poziții și posturi care diminuează în mod simultan tonusul diferitelor grupe musculare, opuse din punct de vedere funcțional. Exercițiile respiratorii ale yoghiștilor, de o mare varietate, nu sînt nici ele lipsite de influențe binefăcătoare asupra sistemului nervos în general. Ergoterapia, respectiv terapeutică ocupațională, exploatînd plasarea individului în cel mai adecvat cadru productiv, pune și ea în repaos centrul regulatori de la baza creierului. Detenta musculară și psihică obținută pe această cale, este foarte apropiată de cea obținută pe calea relaxării autogene, sau chiar a somnoterapiei. Din ce în ce se insistă apoi, în ultimul timp, asupra rolului reechilibrant al muzicii. Meloterapia și ritmoterapia se impun din ce în ce mai mult atenției specialiștilor. Plină de virtuți s-a dovedit a fi apoi și practica metodică a unui bobby adecvat, ca și a curelor periodice de solitudine și liniște, cunoscîndu-se faptul că zgomotul este o veritabilă toxină pentru celula nervoasă. Silentiumterapia se impune așadar, în acest secol zgomotos și agitat, oarecum de la sine. Nu trebuie uitat nici că exercițiile de cultură fizică sînt prețioase medicamente și pentru psihic.

Condițiile vieții moderne, prin excelență defavorabile echilibrului psihic și cerebral, ne obligă în mod imperios la adoptarea unor măsuri de protecție, la cultivarea unei igiene de tip superior, concretizată în final în spălarea periodică a creierului, care trebuie făcută adoptînd metode precum și o tactică și strategii strict individualizate. Din moment ce spălarea chimică s-a dovedit plină de riscuri, uneori cu totul impredictibile, apelul la celelalte metode, pe care le-am înșirat mai sus, ni se pare, plină una alta, singura soluție logică de urmat. Dacă dictonul de ordin igienic cel mai caracteristic al secolului trecut era „spălați-vă cu regularitate minile“, al secolului nostru trebuie să vizeze creierul.

Arcadie PERCEK

O scrisoare inedită a lui Alecu Donici către Vasile Alecsandri

Printre colaboratorii Daciei literare, ai Propășirii și ai României literare, mereu alături de Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri și C. Negruzzi, se afla și fabulistul Alecu Donici, „cuib de-nțelepciune“, cum avea să-l caracterizeze, atît de potrivit, Eminescu în Epigoni. Modest și de o discreție rar întâlnită, el a trecut prin viața literară a epocii fără zgomot, aproape neobservat, înțit biografia lui este puțin cunoscută, iar scrisorile sau manuscrisele autografe rămase de la el sînt adevărate rarități. A întrefiut pînă la sfîrșitul vieții statornice legături de prietenie cu C. Negruzzi, cu care a colaborat, în 1844, la traducerea satirelor lui Antioh Cantemir și care i-a consacrat, în 1867, un frumos articol comemorativ, și cu Vasile Alecsandri. O mărturie a respectului deosebit și a admirației pe care Donici le nutrea față de prietenul său Alecsandri o constituie și scrisoarea pe care o reproducem mai jos, trimisă poetului la Paris. După cite știm, este inedită. Se află în ms. 2253 de la Biblioteca Academiei R. S. România, f. 115—116, alături de alte scrisori, acte și diverse hîrtii din arhiva Alecsandri.

1861, mai 28

Mulț iubite Poetule,

Niciodată, pare-mi-să, nu ț-am scris în particular. Aș fi vrut să încep cu o declarație de simpatie, de amicitie, să-ți spun că singura vedere-ți purure m-au înveselit oarecum, iar cînd mi s-a întimplat să-ț comunic cite o fabulă eram așa de mulțumit, așteptam sentința-ți ca osîndit încredințat în dezvoltare și-ți urmăream mișcările feței ca să surprind impresia, încit singur nu-mi pot da samă pentru ce cu alții nu mi se întimplă tot așa. Contamporan fericit, de este ca pe cea lume să mă pot lăuda cu ceva, apoi numai cu aceea că am viețuit tot într-o țară mult iubită de amîndoi și tot într-un timp. Zicînd aceste, înlăturez declarația și-ț comunic o fabulă nouă, caldă, abia ieșită de sub condei. Nu știu cum ț-a părea, dar eu am făcut-o. Tot mă cam numără eczaltații între ștrigoi, las încalte să se bucure de creșința lor.

Am un fiu, ce mai mare a me sperență, la Paris, la Sent Barb. De vei avea un moment liber, vizitează-l; iar de vei avea încă și zăce galbeni mai mult, dă-i în mină, și îndată ți-i voi trimete.

Crede că te iubesc din toată inima,

al Apoleniei voastre
pre plecăci și supus fabulist,
A. DONICI

Fabula respectivă, intitulată Carăle cu oale și îndreptată împotriva demagogiei liberale a vremii, este copiată în continuarea scrisorii.

La citeva zile după expedierea scrisorii către Alecsandri, fabula Carăle cu oale apare în nr. 44, din 3 iunie 1861, al gazetei Vitorul, editată la Iași de G. Balș și N. Aslan. Întepătura din morală și faptul că fabula a apărut într-o gazetă conservatoare, trădînd astfel noua orientare politică a autorului, la care face aluzie el însuși în scrisoarea de mai sus, nu scapă tineretului liberal de la gazeta ieșeană Dacia, editată de G. Petrescu și V. A. Ureche. În nr. 55 al Daciei, din 5 iunie 1861, p. 4, sub titlul Diverse, aceștia îi răspund astfel: „D. Donici, în 1861, iuni 3, a publicat în o foaie boierească o fabulă intitulată Carăle cu oale, menită de a arăta pre autor ca moderat, adică fără de nici o politică proprie a sa. Credem a face un serviciu D-lui Donici, iubitelui nostru fabulist, reproducînd — drept răspuns la fabula mai sus citată — o fabulă a D. Donici denumită de 1842“. Urmează fabula Liilacul și rîndunelele, publicată de Donici în broșura a doua a colecției sale, în 1842, a cărei morală se termină cu versurile:

Și tristă soartă au acei din poporenii

Ce nu sint nicăieri statornici cetățeni.

O nouă mărturie a stimei lui Donici față de Alecsandri și a legăturilor lor literare o constituie faptul că a scris fabula Zmeul la sugestia prietenului său. Acest lucru este mărturisit de însuși Donici, în următoarea notă, de asemenea necunoscută, la copia autografă a fabulei Zmeul, aflată printre hîrtiile provenite din arhiva lui V. A. Ureche, în mapa Doc. MIV-127 de la Biblioteca Academiei R. S. România: „Sînt citeva luni de cînd pre iubitul nostru poet V. Alecsandri mi-a zis: fabulistule, de ce nu faci o fabulă de zmeu. Am căutat să mă supun aceștii dorințe, căci pre mult stîmez pe Alecsandri, și cunoscînd un asemenea subiect la un alt fabulist, l-am tratat și eu“. Și aici Donici vizează demagogia liberală. Fabulistul la care spune că a găsit tratată o temă asemănătoare este același Krifov (vezi fabula acestuia, Zmeul de hirtie), după care a prelucrat el majoritatea fabulelor sale.

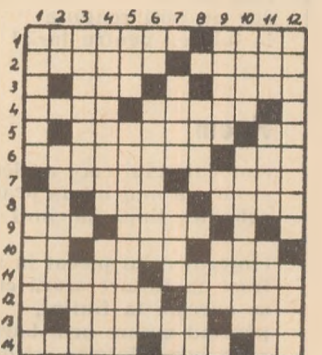
Drept răspuns la cele două fabule și împărțînd atitudinea politică a autorului lor la acea dată, Alecsandri îi dedică lui Alecu Donici cunoscuta poezie Moara de vînt.

N. A. URSU

Monumente ale naturii

Orizontal: 1. Peșteră pitorească în Mehedinți — Are pe defileul său peștera Vinului; 2. Mlaștină bogată în izvoare din județul Brașov — Peșteră; 3. Mare în Franța — La punctul fosilifer Agighiol (dim.); 4. Dau din cap — Are un cunoscut parc Gherăști; 5. Fără plăcere — Doi hidrogeneri; 6. Trecea pe lângă plopii fără soț — Rezervația „I.“ renumită prin floarea de lotus; 7. La gura sobei — Localitate în județul Hunedoara; 8. Tirighina la capăt! — Hera la Roma — Muntele de la Slănic-Prahova; 9. Animal în alb — A aprins Roma; 10. La Părău! — Cusătură — Atribut (abr.); 11. Ducea o moară... la Sădoveanu — Iezer din munții Sebesului; 12. Are în apropiere Valea Neagră — Cunoscut izbuc în județul Gorj; 13. Culoarea unei văi renunite din apropierea Cetăților Ponorului — Element chimic; 14. A făcut o călătorie cu peripeții — Bilea din Făgăraș — Seaca pe margini!

Vertical: 1. Bicazului sau Turzii — Adăposteste Iezerul Ighelului, cel mai întins lac carstic; 2. Fînețele de... Valea lui David — Peșteră vestită de lângă Polovragi; 3. Punct fosilifer din județul Brașov — Rugăminți; 4.

...Mari, alt punct fosilifer, lângă Cernavodă — Are pe un versant Rîpa Rosie de la Sebeș; 5. Apar pere! — Coloane de bazalt impresionant; 6. Marine! — Fînețe la sud de Fălticeni — Județul Complexului carstic Scărișoara (abr.); 7. Rezervația dendrologică Simeria—Cluj-Napoca avînd în apropiere vestite fînețe — La Penteleu!; 8. Mlaștina de la Sîncrăieni... județul Harghita — Pusă la vot; 9. Din Croația — La Corbasca! — Unități de măsură; 10. Pitorese lac în județul Harghita — Obiectivul Văii Mijlocii din Tuznadul Nou (pci.); 11. Voleibalistă — Localitate în R.F. Germania — Zona unor importante coloane de bazalt; 12. Rezervație ornitologică din județul Timiș — „...florilor“, vestitul loc al lui Sădoveanu.

Dictionar: HAAR.

Bogdan GRIGORIU

Despre peregrinările muzicii

Ascultînd-o pe Narghita cîntînd, m-a uimit să recunosc în mlădierele cîntecului ei indian freamete populare românești. Visez să pot citi cîndva o pasionantă istorie comparată a motivelor muzicale. Pînă una alta o veche legendă persană ne poate da gustul a ceea ce ar putea fi o atare lucrare.

Unul dintre regii străvechului Iran, Bahram Gur, cîntînd care mai era așezarea lumii digrită de el, se bucură mult vîzînd că nu numai că necazurile nu potopeau pe om, nu numai că foamea nu-și scrișnea dinții gâlbejiți din spuțele ușilor, nu numai că molimele crutăseră pragurile supușilor, ci toate îi mergeau bietului om din plin, ca și cînd roata norocului s-ar fi oprit, scîlpitoare ca soarele, deasupra bojdeucii fiecărui coate-goale. Fericele timpuri și ținuturi cînd bietul om nu era sub vreme!

Dar, riga acela înțelept consemnă și un lucru nespuse de melancolic: perșii de pe atunci erau datori să se cînuie mîncînd și bînd fără pic de muzică ce să le gidile timpenele, deci fără de petrecere. Trimise deci soli în India, să solicite gusani (ceca ce, comentază textul, în limba pahlavi înseamnă: menestrel). La porunca împăratului Indiei, douăsprezece mii de cîntăreți, bărbai și femei își încredințară picioarele drumului pentru a străbate calea ce-i despărțea de țara

unde li se simțea lipsa. Sosirea lor constituï o adevărată sărbătoare. Au fost înzestrați cu bunuri și animale, ca să poată cînta fără griji.

De mare număr dintre aceștia se bucurară și strămoșii armenilor, aflîndu-se sub puterea și bunul-plac persan. Gusanii aduseră în cetățile armene, pe lângă cînturile lor și pe cele citeva persane, prinse după ureche; dar ca să fie pe placul mesenilor, trebură să învețe și melodii locale. În muzica armeană veche se pot distinge, deci, melosul băștinăș (urartian) cel persan și cel indic.

Cine și-ar fi închipuit că acești venetici vor scrie istoria Armeniei, la ceasurile de cutremur cînd Moise din Horen vedea umbra ultimului rege cunoscut din scripte ștergîndu-se în noaptea neslabilită de cerneluri, aplecîți peste umerii conștiinciosului cronicar și șoptîndu-i „vești despre bătrînul Aram, lipsind din cărți, fiind deduse din eposuri și cîntece populare de-ale unor gusani neștiuți“, mai vrednici decît mîntea ascuțită a celui mai de vază istoric armean și destelenitor de veacuri?

Cite nu le-a fost dat să vadă bieților lăutari de obîrșie indiană și cite nu le-a fost dat să cînte prin țări străine, pierzîndu-și vatra de început de dragul artei pe care nu voiau s-o părăsească. Iar cîntecele lor au rămas să vorbească despre eroi și luptători, despre zei și muritori și niciodată despre tragedia proprie a acestor artiști pelerini.

Mihai RĂDULESCU

16,00 Telescoală. 16,30 Seara televiziunii cubaneze. 17,00 Emisiune în limba germană. 18,45 Publicitate. 18,50 Tragera Loto. 19,00 Seara televiziunii cubaneze. 19,30 Telescoală. 20,00 Festivalul de muzică ușoară — Mamaia '75. 21,00 Seara televiziunii cubaneze (Film artistic: Odiseea generalului José). 22,10 24 de ore. 22,30 Închiderea programului.

11,00 Ora copiilor. 12,00 Concert de muzică populară. 12,20 Studio '75. 12,40 Telememateca (Reluare). 14,00 Telex. 14,05 Dincolo de note. 14,25 Citori de cultură românească (Golești). 14,50 Vîrstele peliculei. 15,50 Muzică folclorică. 16,00 Caledoscop cultural-artistic. 16,20 Club T. 17,15 Temerari, cu brațele încordate (Versuri). 17,30 Cupa Prietenia (Concurs internațional de gimnastică). 19,15 Publicitate. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telescoală. 20,00 Telesciclopedia. 20,45 Publicitate. 20,50 Kojak. 21,40 24 de ore. 22,00 Festivalul de muzică ușoară — Mamaia '75 (Selecțiuni). 23,00 Închiderea programului.

8,30 Deschiderea programului. 8,35 Avanspremiera zilei. 8,40 Cravatele roșii. 9,35 Dakari. 10,00 Viața satului. 11,15 Ce știm ce nu știm despre... 11,45 Bucuriile muzicii. 12,30 De străji patriei. 13,00 Telex. 13,05 Album duminical. 16,00 Drumuri în istorie. 16,25 Cupa „Prietenia”. 18,30 Film serial UFO. 19,00 Lumea copiilor. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telescoală. 20,00 Telesciclopedia. 20,00 Reporter '75. 20,25 Publicitate. 20,30 Festivalul național de muzică ușoară „Mamaia '75” — Gala laureaților. 22,00 24 de ore. 22,10 Duminică sportivă.

16,00 Telex. 16,05 Peru pe drumul inoierilor, film documentar. 16,35 Emisiune în limba maghiară. 19,00 Contemporanele noastre. 19,25 1001 de seri. 19,30 Telescoală. 20,00 Floarea din grădina. 20,55 Ancheta TV. Pămîntul — avuție națională. 21,20 Publicitate. 21,25 Fostan foileton: Și totuși se-nvrîtește... 22,10 24 de ore.

9,00 Telescoală. 10,00 File de dicționar: reluare Medalion Orson Welles. 12,05 Telex. 16,00 Telescoală. 16,30 Curs de limba franceză. 17,00 Carnet juridic. 17,25 Interpretul preferat. 17,35 Scena. 17,55 Publicitate. 18,00 Te cîntăm plai strămoșesc. 19,00 Teleglob, Belfast. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telescoală. 20,00 Ancheta socială. 20,35 Seară de teatru: Ciuta de Victor Ion Popa. 22,10 24 de ore.

9,00 Telescoală. 10,00 Matineu de vacanță. 10,30 Bijuterii muzicale. 10,45 Meridiane literare. 11,30 Publicitate. 11,35 Aveți legătura directă cu... 11,55 Telex. 16,00 Telescoală. 16,30 Curs de limba rusă. 17,00 Telex. 17,05 Partidul conștiință trează — Cîntece patriotice. 17,15 Tragera Prono-expres. 17,25 La volan. 17,35 Documentar TV: Constantin Brîncoveanu. 17,55 Antenă populară TV. 18,35 Dincolo de nord. 18,55 Tribuna TV. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telescoală. 20,00 Handbal masculin: România — R.D.G., repriza a doua. 20,30 Telememateca: Dragostea lui Serafim Frolov. 21,50 Inimile noastre se întîlnesc. 22,10 24 de ore.

16,00 Telescoală. 16,20 Tragera de amortizare. ADAS. 16,30 Curs de limbă germană. 17,00 Telex. 17,05 Campionatele naționale de natație pentru copii. 18,00 Enciclopedie pentru tineret. 18,25 Din țările socialiste. 18,35 Muzica. 18,50 Universitatea TV. 19,25 1001 de seri. 19,30 Telescoală. 20,00 Scudiul de poezie: Cîntec de țară. 20,50 Revista economică TV. 21,20 Florile, poezia, marea și dragostea. 22,10 24 de ore.

16,00 Campionatele naționale de natație pentru copii. 17,00 Emisiune în limba germană. 18,45 Imagini helvetice — Film documentar. 19,05 Imagini din lumea plantelor și a animalelor. 19,25 1001 de seri. 19,30 Telescoală. 20,00 Punctul de control. 20,25 Estrada estradelor. 20,40 Rezultatele tragerii Loto. 20,45 Film artistic: Omul din fotografie. 22,10 24 de ore.

11,00 Ora copiilor. 12,00 Drumuri în istorie — Făclii. 12,20 Telememateca. 13,40 Studiul '75. 14,10 Miniaturi cinematografice. 14,10 Parîng. 14,30 Telera. 15,00 Tinerii și muzica lor. 15,25 Telex. 15,30 Magazin sportiv. 16,35 Vîrstele peliculei. 17,35 Caledoscop cultural-artistic. 17,55 Club T. 18,55 Ciclul Cîntarea omului: Surisuri peste moarte — Spectacol manifest cu caracter literar-muzical. 19,25 1001 de seri. 19,30 Telescoală. 20,00 Telesciclopedia. 20,45 Publicitate. 20,50 Film serial Kojak. 21,40 24 de ore — sport. 22,00 Înțînirea de la ora 10. 23,00 Închiderea programului.

De n-ar fi muzica ușoară...

Muzica nu se poate povesti, a spus cîndva Johan Strauss. Cred că ați ascultat o mare parte a celor treizeci de lucrări admise în concursul de muzică ușoară de la Mamaia și v-ați putut face nemijlocit o impresie asupra valorii cîntecelor. Așa că, ținînd seama de precizarea marelui vienez, voi afirma doar că în această ediție, a zecea, a existat un număr foarte mare de melodii frumoase și că textele au cunoscut un salt calitativ demn de relevat. Se pare că, în sfîrșit, a trecut epoca împerecherilor întîmplătoare de rime, a cuvintelor înșirate fără noimă, a onomatopeelor care zgîrie neplăcut urechea. Dacă ar fi să luăm în considerație doar acest fapt, și tot se poate spune că manifestările de la Mamaia se înscriu ca un moment important în istoria genului.

În ce constă importanța și semnificațiile unui astfel de concurs?

Iată una din cele trei întrebări pe care le-am adresat citorva compozitori prezenți la Mamaia. Am vrut să desprind unele judecăți de valoare, care să prezinte cititorilor un tablou cât mai cuprinzător de opinii și argumente. Creatorii simt că nu sînt izolați de ascultători, de cei pentru care compun și scriu. Interesul major pe care-l arată pentru genul acesta atît de popular cei cărora le este destinată de fapt muzica constituie o dovadă că muzica ușoară devine o problemă a tuturor.

Ancheta aceasta — realizată în exclusivitate pentru CRONICA, a mai cuprins două întrebări:

- Cum putem defini stadiul actual al muzicii ușoare românești?
- Care sînt planurile dv. pentru stagiunile muzicale viitoare?

Iată răspunsurile primite:

SILE DINICU: (acestui om îi sînt recunoscători atît compozitorii cît și interpreții pentru uriașa muncă ce o depune în numele promovării muzicii ușoare românești. Orchestra R.T.V. care o conduce de mulți ani a devenit o formație de mare valoare ce poate fi clasată printre cele mai bune ale continentului).

1. Concursul de la Mamaia este o speranță permanentă de noi slăgăre. Și fiecare ediție a îndreptățit această speranță. Faceți un mic calcul și vă veți convinge.

2. Socotesc că la ora actuală muzica ușoară românească este competitivă pe plan internațional.

3. Pentru mine, urmează acum pregătirea concursului de interpretare destinat soliștilor amatori de muzică ușoară, apoi un turneu de o lună în străinătate și apoi muzică, muzică și iar muzică.

CAMELIA DĂSCĂLESCU:

1. Concursul este absolut necesar pentru creația noastră. El este un moment de mobilizare a forțelor care te face să-ți privești cu ochi critici lucrările, un moment al obligațiilor care le ai față de ascultătorii tăi. Poate că ar fi bine să se limiteze numărul de piese pe care fiecare compozitor are dreptul să le prezinte la concurs. (N.B.: Dacă ne gîndim la faptul că nu poți frîna momentele de inspirație, atunci lucrurile se schimbă. Desigur că hotărîtor este cuvîntul organizatorilor care au căpătat o bogată experiență și presupun existența unor argumente serioase în favoarea actualului mod de desfășurare).

2. Socotesc că la ora actuală avem lucrări de amploare și profunzime și că avem texte bune. Mai sîfurînsă aranjamentele muzicale. Să nu uităm că orchestrația a devenit o artă majoră.

3. Am cîteva proiecte care mă pasionează. Lucrez muzica la filmul muzical „Mitică Popescu”, după piesa lui Camil Petrescu, iar împreună cu Aurel Storin — la spectacolul muzical „La Medeleni”, după celebrul roman al lui Ionel Teodoreanu.

MARIUS ȚICU:

1. Concursul este o posibilitate de afirmare fără echivoc a tinereții. Nu-i nevoie să dau nume pentru că ele sînt cunoscute. Numai într-un asemenea concurs există prilejul real de a prezenta melodii cu orchestrații ample. E un lucru pe care nu trebuie să-l omitem din judecățile noastre de valoare.

2. Cred că ne aflăm la o importantă încrucișare de drumuri. Armonia și ritmul românesc au reușit să spargă multe tipare și să intre în circuitul internațional. Așa cum am devenit cunoscuți în multe domenii ale vieții economice și sociale, putem să ne afirmăm și în cel al muzicii ușoare.

3. Lucrez cîteva melodii pentru emisiunea de varietăți pe care TV o pregătește în vederea concursului internațional de la „Montreux” și pregătesc un disc.

MIHAI DUMBRAVĂ (Compozitor, textier și interpret, el are avantajul de a fi un realizator total. Și cu toate că se numără printre participanții tineri ca vîrstă a fost premiat la opt din cele zece ediții ale concursului):

1. Mă număr printre cei care-și datoresc ființa lor artistică concursului de la Mamaia.

2. Cîntînd des peste hotare am observat că melodiile românești care le introducem în număr foarte mare, în repertoriul formației noastre, se bucură de mare succes. Trebuie să facem tot ce ne stă în putere pentru a promova muzica ușoară românească peste hotare. Cred că sîntem la nivelul marii muzici. Nu mă tem să afirm acest lucru.

3. Formația noastră pregătește un disc și lucrez la muzica filmului „Nu sînt turnul Eiffel”, care se realizează după piesa Ecaterinei Oproiu. Caut, caut tot timpul refrene pentru viitoarele melodii, ale mele și ale altora.

RADU ȘERBAN:

1. Concursul de la Mamaia este cel mai mare stimulente pentru creația noastră. Compozitorii sînt obligați să-și asume mari răspunderi pentru calitatea lucrărilor ce vor fi prezentate milioanei de ascultători. Personal am selecționat pentru ediția aceasta cinci lucrări din cinci-sprezece scrise și nepublicate în ultimii doi ani. Mi-au fost admise trei și sper că nu i-am deziluzionat pe cei care le-au ascultat.

2. La ora actuală, spre bucuria mea și a noastră a tuturor, se poate spune că muzica ușoară românească este o muzică angajată; asta înseamnă foarte mult.

3. Am mai multe partituri pe masa mea de lucru: baletul „Păcală”, muzica filmului „Jocul cu moartea”, realizat după romanul lui Zaharia Stancu, muzica pentru filmul de desene animate „Omul de la Mancha” și o operetă pe libret de Fănuș Neagu și Const. Bărbulescu.

NICOLAE KIRCULESCU:

1. Concursul de la Mamaia și-a demonstrat eficiența prin promovarea tuturor compartimentelor pe care le are muzica ușoară.

2. Aș putea spune că muzica ușoară românească nu și-a pierdut nici un moment elementul ei de bază — melodia. Aceasta a făcut ca ea să aibă multe avantaje asupra surorilor ei de pe alte meleaguri care în zgomotul ghitarelor electrice au cam uitat de multe ori melodia.

3. Lucrez la un concert, în stil clasic pentru pian, orchestră simfonică, formație de instrumente electronice. Zilele acestea însă nu mă gîndesc la altceva decît la melodia pe care o prezint în concurs și pe care n-am intitulat-o întîmplător: „De n-ar fi muzică”.

*

Pe calea undelor și a imaginii melodiile concursului național de la Mamaia și-au luat zborul spre public. Sînt convins că multe, foarte multe, vor fi cîrînd pe buzele tuturor. Și cred că nu există o răsplată mai mare pentru un creator decît aceea de a se ști acceptat de semenii săi.

S. ALEXANDRU

Manuscriptum

Relevant în ultimul număr al revistei **Manuscriptum** (nr. 2/1975) ni se pare în primul rînd grupajul de documente ce luminează nașterea și primă parte a biografiei lui Tudor Arghezi (**Legendă și adevăr în biografia lui Tudor Arghezi**). În urma unor minuțioase cercetări de arhivă, autorul (Constantin Popescu-Cadem) aduce date definitive privind adevărata identitate a tatălui, a mamei și a buucilor poetului. Aflăm cu surprindere că ascendenții lui Arghezi erau bucureșteni, că ruralismul și oltenismul originii sale au fost doar figuri de stil de o viață. Comentariul lapidar dă un cuvenit loc actelor ce se impun prin ele însele atenției cititorului.

Impresionante sînt și mărturiile lui Petru Comarnescu despre omul Mateiu I. Caragiale (text după o emisiune radiofonică), însoțite de cîteva „pagini de jurnal” care deși au „un anumit grad de arbitraritate” (D.D. Panaitescu) prezintă un deosebit interes pentru admiratorii distinsului autor al Crailor. Enigmaticul univers mitean își dezvăluie cu zgîrcenie tainele. Amărăciunea, tristețea, suferința dominată, rezultate ale neșansei ale eșecului pe plan social, se destăinuie doar celui care poate interpreta o fotografie (excelente fotografiile publicate) sau rîndurile unui răsleț „jurnal”.

Ne rețin atenția și descrierile iconografice ale lui Dan Simonescu după portretele stolnicului Constantin Cantacuzino urmate de **Contribuții la biografia omului și opere** (Corneliu Dima-Drăgan).

Sub genericul **Tentațiile Thaliei**, revista întreprinde o incursiune într-o zonă insuficient prospectată și valorificată a dramaturgiei naționale interbelice, oferind mai ales specialiștilor posibilitatea reflecției pe marginea unor piese de Adrian Maniu (**Jocul întinerului** — o replică „simbolic-burlescă”, cum o numește Marin Sorrescu, la motivul faustian) sau G.M. Vlădescu (**Huhurezul**). Tot aici sînt incluse pagini din dosarul piesei „Danton” (oglinind uriașul travaliu artistic întreprins de Camil Petrescu) și esul **Cuvînt pentru Hamlet** invîntînd la o reconsiderare a creației unui spirit luminos de largă și fină cultură — Alice Voinescu.

Doi cititori ai culturii noastre întregesc acest număr deosebit de interesant. Este vorba de prezența a cinci postume de V. Voiculescu, prefațate elogios de Șerban Cioculescu (ele reprezintă „strălucit ultima față a marelui poet sacru”) și a unui fragment de roman de Lucian Blaga.

Nu putem încheia fără un cuvînt de apreciere pentru iconografia numărului, din care se evidentiază fotografiile reproduse după albumul aparținînd, probabil, soției lui Iacob Negruzzi. Prin păstrarea culorii originalelor, aceste „Sueniruri junimiste și de familie” creează o atmosferă specifică sfîrșitului de veac 19.

N. IRIMESCU

Expoziție

La Galeria fondului plastic din Suceava a fost vernisată expoziția de pictură a tinărului și talentatului plastician Ion Carp Fluierici. Fost elev al profesorului Traian Brădean, pictorul se înfățișează publicului, la cea de-a patra expoziție personală, cu 22 de lucrări în ulei și cîteva desene. La o primă vedere, întreaga expoziție ne propune o metaforă a culorii, a culorilor gri și albastru, filtrate de talentul și munca artistului pînă la cele mai solare nuanțe. Un imn adus albastrului aici, în Bucovina, unde înaintașii rămăși în modestia lor mari anonimi, ne-au lăsat Voronețul și Sucevița, Mănăstirea Humorului și Moldovița; albastrul, cu nuanțe întinate care ca în acel tablou al minerilor care aduc în palmele lor, din galaxii subterane, lumina unor sorii pietrificați în adîncurile pămîntului; albastru cu nuanțe înspre alb-gri, ca în „Obcine”, în care ai senzația că soarele s-a topit și a curs pulverizîndu-se peste oameni și locuri, peste oamenii aici lucrători la pădure sau păstori de cînd se

SPORT

Săptămîna trecută a fost dominată, fără îndoială, de două evenimente sportive care ne-au tensionat emotivitatea și speranțele noastre de suporteri gata oricînd la explozii de bucurie ori la amare întristări de moment. Și cum în sport nu-i posibil să fii numai învingător, nici numai învîns, ne aflăm în situația de a alterna bucuria cu tristețea, satisfacția victoriei cu amărăciunea înfrîngerii. Așa s-a întîmplat și săptămîna trecută cînd, în cele două evenimente sportive care, cum ziceam, au dominat-o, ne-am aflat și în postura de purtători de lauri, dar și în cea de călcători pe spini. Ecaterina Stahl e numele de glorie al săptămîinii trecute, ei îi datorăm grădinile înflorite în inimile noastre. Ageră, inteligentă, abilă, calmă, lea a trecut pe rînd de valoroasele ei adversare, unele purtînd cununii de campioane mondiale, și a urcat treaptă cu treaptă pînă în vîrfurile ierarhiei mondiale a elegantului sport pe care-l practicăm. Deci Ecaterina Stahl, campioană mondială la floare, titlu cucerit după ani de muncă, de răbdare, de speranță și de voință. Cel de al doilea eveniment al săptămîinii trecute l-au constituit jocurile de tenis. Aici, unde sportul românesc a dat pe unul dintre cei mai mari jucători ai lumii, avem în ultimul timp și cele mai mari deziluzii. Cupa Davis e în fiecare an un fel de pămînt al fîgăduinței care însă nu produce pentru noi decît fructe acre. Săptămîna trecută am fost foarte aproape de a pași mai departe, spre finala europeană, dar Toma Ovici a fost de altă părere. Nu l-am socotit niciodată un jucător mare, nu ne-am pus niciodată prea mari speranțe în el, dar nici nu ne-am așteptat ca într-o partidă decisivă să fie atît de flasc, atît de lipsit de ambiție. Adversar i-a fost un jucător modest, pe care l-ar fi putut întrece fără dificultate, dacă ar fi avut un pic de încredere în propriile-i posibilități. Dar Ovici a fost timorat, apăsător de miza mare a întîlnirii. El a pierdut partida pe terenul psihologiei. Echipa noastră a mai avut încă o hibă: folosirea lui Tiriac la dublu. Am toată stima pentru inimosul jucător, dar floarea cîmpului se ofilește, frunza cade și vîrște omului se asează greu pe umeri. O formulă mai curajoasă, cu un jucător tînr alături de Năstase, ne-ar fi fost poate mai favorabilă. Acum însă nu ne rămîne decît să regretăm și să facem, pe baza presupunții: ce s-ar fi întîmplat dacă...

Tenisul însă ne-a dat, tot săptămîna trecută și unele satisfacții. Ceva mai scunde, ceva mai pirpirii, dar satisfacții totuși. Echipa feminină de tineret a ajuns în finala cupei „Annie Sosibault”, acest campionat mondial neoficial. E o performanță demnă de aplauze. Mă gîndesc ce-aș fi spus dacă fetele noastre cîștigau și finala cu echipa Angliei. Nu-au cîștigat-o; ar fi fost, prea frumos. Oricum însă, echipa feminină de tineret a atras asupra ei atenția lumii tenisului, ceea ce nu-i deloc puțin.

știu; albastru estompat de luminile înșării, ca în „Spre sat”, unde parcă vedem pe Vitoria Lipan parcurgînd drumul spaimelor sale; albastru ca în noua „Cetate” urcîndu-și dimensiunile contemporane pe temelilele unui trecut și ale unei istorii demne, reazem țării dintordeana.

Dar Ion Carp Fluierici, deși foarte tînr, ni se înfățișează și în postura unui talentat compozist — registrele imaginilor sale echilibrate sînt puse cu știință pe pînză. Este aici vizibilă o îndelungată strădanie, un asiduu travaliu, din care artistul a ieșit biruitor. A ieșit biruitor pentru că el crede cu toată forța talentului său că adevărata artă înseamnă muncă, modestie și, mai ales, dragoste de viață.

Tematic, lucrările prezentei expoziții își au izvorul în locurile și oamenii acestei regiuni. „Bucovinește”, „Spre sat”, „Iarna la Rădășeni”, „Industrie pe valea Sucevei” și „Ceramică neagră” (tabloul din care parcă străbate pînă la noi liniștea pămîntului) sînt numai cîteva dintre lucrările care definesc aria de inspirație a artistului.

Înzestrat cu reale calități profesionale, dotat cu un lirism discret, ce-și poartă amprenta pe teme și mijloacele de exprimare, Ion Carp Fluierici rămîne credincios școlii românești dintre cele două războaie devenită, într-un anumit sens, amprentă națională și punct de referință.

George DAMIAN

Sfîrșit de vacanță muzicală

Ca de obicei, concursul de închidere a „Vacanțelor muzicale la Piatra Neamț” a avut loc duminică seara în cadrul natural de la Cetatea Neamțului. Desfășurate pe întinderea a două săptămîni, cu sprijinul conservatoarelor din București și Iași, manifestările pietrene au reușit să atragă un public numeros.

Organizarea de manifestări cîte mai aproape de public (la Biblioteca județeană, și Muzeul Roman, la Clubul C.F.S. Săvinești, Clubul Săbăoani, Clubul central Biaz, la Teatrul Tineretului, I.I.S. „8 Martie”, Căminul cultural Roznov etc.), prin includerea în program a unor piese de largă accesibilitate, prin aducerea unor formații, soliști și dirijori de prestigiu (Ștefan Ruha, Ion Baciu, Dan Grigore, corala „Animosi”, formația de muzică pop „Ethos”, cvartetele „Melos” și „Voci contemporane” etc.), vacanțele muzicale s-au impus și mai tîrziu în atenția și pretuirea publicului larg. Din ultima săptămîină, menționăm simpozionul „Vacanțele muzicale la Piatra Neamț”, formă de integrare a practicii sunetelor de la conservatoare în activitatea estetică a oamenilor muncii”, urmat de concertul simfonic al clasei de dirijat condusă de Ion Baciu.

Top Cronica R.Tv. nr. 27

Secția română:

1. Adăpost în calea furtunii — TRANSFER. 2. Hei pădure — AZUR. 3. Chemarea — Excelsior. 4. Nu sînt singur — Flacăra Folk. 5. Piatra Lunii — Modă Quintet. 6. Doar o secundă — Olimpia Panciu. 7. Fii lacrimilor tale — Marcela Saftiu. 8. La izvor — Studiantina. 9. Într-un amurg de vară — Margareta Pîslaru. 10. Dacă nu te-ntîlneam — Marina Voica (A. Proșteanu).

Secția străină:

1. Sweet Rhode Island Red-Ike & Tina Turner. 2. Tema muzicală a filmului „Papillon” — Nicoletta. 3. Tanto Tempo — Gilda Giuliani. 4. Tu che sei — I Dik-Dik. 5. Ajută-mă să fac să treacă noaptea — Joan Baez. 6. Diana Express — Diana Express. 7. If You Can't Rok with Me-Rolling Stone. 8. Iubita mea mult așteptată — OMEGA. 9. Sîrurul tău dulce — SYREETA. 10. Cine te oprește — DELICIA.

Alb

Conferința europeană la nivel înalt

În istoria vechiului continent, ziua de 30 iulie 1975 se va înscrie ca o dată memorabilă. Ceea ce cu două decenii în urmă părea o utopie, astăzi a devenit realitate. În această zi, se va deschide la Helsinki reuniunea șefilor de state și guverne, menită să consacre, la nivelul cel mai înalt, documentele elaborate asupra securității și cooperării pe continent. Faptul că în capitala Finlandei se vor întruni, pentru prima oară, în jurul aceleiași mese, șefii de stat sau de guvern din 33 de țări europene, plus S.U.A. și Canada — țări mari, mijlocii sau mici și chiar foarte mici — cu orinduri social-politice diferite, denotă forța cu care s-a impus dezideratul securității europene.

Rolul hotărâtor în convocarea acestui înalt for internațional l-au avut eforturile statelor socialiste europene, popoarele, toate forțele social-politice, democratice și progresiste ale Europei, opinia publică internațională.

Un aport deosebit a avut Republica Socialistă România, a cărei politică externă își găsește ilustrarea în promovarea neabătută și permanentă a principiilor care trebuie să se aple la baza relațiilor interstatale: egalitatea suverană și respectul suveranității, nerecurgerea la folosirea forței sau la amenințarea cu forța, inviolabilitatea frontierelor, integritatea teritorială, reglementarea pașnică a diferendelor, neamestecul în treburile interne, respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, egalitatea în drepturi a popoarelor și dreptul lor de a dispune de ele însele, cooperarea între state, îndeplinirea obligațiilor asumate în conformitate cu dreptul internațional. Abordarea prin consens a acestor principii de către toate țările participante la reuniunea pregătitoare de la Geneva deschide largi perspective colaborării economice, tehnicoștiințifice, culturale între toate statele, fără deosebire de orinduire socială. Actul final al conferinței, redactat după aproape trei ani de conlucrare a delegațiilor celor 35 de state participante, este menit să asigure extinderea și aprofundarea cooperării între statele europene, acordând, totodată, fiecareia din națiunile continentului garanția că se poate consacra, la adăpost de orice agresiune sau imixtiune străină, propriei dezvoltări, potrivit propriei voințe și propriilor interese.

Cu toate că opțiunile economice, sociale, politice sînt diferențiate, potrivit orînduirii căreia îi aparțin, statele din Vestul și din Estul continentului au reușit să se regăsească într-un context mai larg, european, în care interesele superioare ale păcii, securității, cooperării și dezvoltării trebuie să prevaleze. După ani îndelungași de tensiune, crize și neîncredere, ani ai războiului rece, asistăm astăzi la un nou climat politic european care face posibilă o ordonare și o redimensionare realistă a problemelor europene.

Procesul destindere-cooperare-securitate este esențialmente un proces de continuitate, de înnoire permanentă. Niciodată pînă acum, cele trei noțiuni nu au ilustrat mai bine un fenomen și o mentalitate europeană în plină evoluție. Tocmai de aceea, țara noastră consideră că succesul Conferinței general-europene va exercita o puternică influență în direcția destinderii, a colaborării multilaterale dintre statele europene și în întreaga lume. În acest cadru, fără nici o îndoială că se vor crea condiții mai bune pentru garantarea independenței tuturor statelor și în primul rînd a țărilor mici și mijlocii. Reuniunea de la Helsinki nu va însemna încheierea Conferinței, ci începutul luptei pentru securitate, ținînd seama că rămîn încă multe probleme de soluționat. În acest context se impune ca, după încheierea Conferinței general-europene, să fie intensificate eforturile pentru soluționarea problemelor complexe ale continentului, pentru aplicarea în viață a documentelor ce vor fi adoptate, pentru înfăptuirea unei reale securități, a păcii și colaborării între toate popoarele europene. „De aceea, sublinia tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, în interviul acordat televiziunii austriece, ne pronunțăm pentru un organism permanent care să asigure contactele dintre statele europene și continuarea eforturilor în direcția securității. Nu am avut și nu avem însă în vedere un organism supranațional care ar avea dreptul sau posibilitatea să se amestece în treburile statelor, ci un organism de coordonare a eforturilor statelor pe principiul deplinei egalități și acționînd pe baza consensului, principiu care a acționat tot timpul în desfășurarea lucrărilor Conferinței general-europene“.

Privim cu încredere și optimism întrunirea la nivel înalt de la Helsinki și ne exprimăm convingerea că atât documentele ce vor fi adoptate cît și măsurile ce se vor stabili pentru transpunerea în viață a acestora vor transforma Europa într-un continent al securității, cooperării și păcii.

Radu SIMJONESCU

Nu de mult, într-un interviu acordat lui Ion Pop (v. Tribuna, nr. 3, 1975), Gaëtan Picon vedea în interesul acordat astăzi retoricii un semn al crizei literaturii... Articolul pe care îl publicăm începînd din acest număr pare a răspunde unor afirmații de felul celei menționate mai înainte: T. Todorov se interoghează asupra rolului pe care îl avea odinioară retorica, analizează cauzele decăderii acesteia; iar această schiță a evoluției retoricii ascunde și o meditație asupra semnificațiilor actuale ale cercetărilor ce ne îndreptătesc să vorbim de o „reabilitare“ a disciplinei. Studiul este inedit; el va apărea în Franța într-un volum închinat lui Paul Zumthor. Dimensiunile studiului nu ne îngăduie să-l publicăm aici în întregime; versiunea franceză integrală va apărea în numărul 3/1975 al revistei „Cahiers roumains d'études littéraires“.

Prima mare criză a retoricii coincide cu începutul erei noastre; o găsim povestită în celebrul **Dialog despre oratori** al lui Tacit. În chiar fraza de început i se constată decăderea: „...veacurile de mai înainte au strălucit prin talentele și faima atîtor neîntrecuți oratori, pe cînd epoca noastră, pustiită și lipsită de gloria elocvenței, abia dacă își mai aduce aminte de cuvîntul de orator“ (I).

Ne-am înșela dacă am vedea, în aceste cuvinte, doar o reformulare a eternului adagiu „înainte, totul era mai bine“. Atît analizele întreprinse de Tacit cît și trecerea în revistă a evoluției retoricii din acea epocă demonstrează că schimbarea era reală.

Ce era retorica „veacurilor de mai înainte“? Ne-o spune o expresie binecunoscută dar al cărei sens originar nu ne mai atrage atenția: este arta de a convinge. Sau, așa cum spunea Aristotel, la începutul **Retoricii** sale: „Retorica este facultatea de a descoperi în mod speculativ ceea ce, în fiecare caz, poate fi apt să convingă“ (I, 2; 1355b). Retorica are drept obiect elocvența; or, elocvența se definește drept vorbire eficientă, care îngăduie să influențezi pe cineva. Retorica nu are în vedere limbajul ca formă — ea nu se preocupă de enunț ca atare —, ci limbajul ca acțiune; forma lingvistică devine ingredientul unui act global de comunicare (a căruia caracteristică principală este persuasiunea). Retorica se interoghează asupra funcțiilor limbajului și nu asupra structurii sale. Obiectivul ce trebuie atins rămîne întotdeauna același: a convinge (sau, cum se va spune mai tirziu, a instrui, a emoționa și a plăcea); mijloacele lingvistice sînt luate în considerație numai în măsura în care pot servi acestui scop.

Să nu ne surprindă, de aceea, că în metaforele de care chiar retorica se servește pentru a se numi pe ea însăși vom regăsi relația dintre mijloace și scop. Retorica e comparată cînd cu tehnica medicului, cînd cu aceea a strategului militar. Astfel, după Aristotel, „este evident că ...funcția proprie retoricii nu este de a convinge ci de a vedea care sînt, de fiecare dată, mijloacele de a convinge; (...) la fel medicina nu poate să redea bolnavului sănătatea, ci să înainteze pe drumul vindecării cît mai mult posibil“ (I, 1; 1355 b). Sau în **Retorica către Herennius**: „Acest mod de a dispune argumentația, asemănător felului în care sînt rînduiți soldații pe cîmpul de luptă, face ca, prin cuvînt sau prin luptă, să poți obține foarte ușor victoria“ (III, 10, 18).

Enescu la Viena

O circumstanță pe cît de fericită pe atît de semnificativă a făcut ca omagierea lui George Enescu, la Viena, cu prilejul împlinirii a două decenii de la dispariția sa, să aibă loc în acel moment al anului în care vocația muzicală a capitalei Austriei se manifestă în modul cel mai plener. Este momentul Festivalului muzical internațional care, în fiecare vară, adaugă noi străluciri tradiției de aur, conferită acestui oraș de Mozart și Beethoven, Schubert și Bruckner, Brahms și Johann Strauss.

În această ambianță prin excelență muzicală, ritmată în acest an, înainte de toate, de cadența valsurilor lui Johann Strauss (sîntem în **Anul jubiliar Strauss**), celebrarea celui mai de seamă compozitor român confirmă odată mai mult rolul unic al acestui oraș de punte muzicală prin care mari artiști din răsăritul continentului, ca Liszt, Chopin și Enescu s-au impus Europei și lumii.

Gestul omagial față de Enescu nu-și putea găsi la Viena un cadru mai firesc decît în sinul Coloniei române din capitala Austriei, în această colectivitate care, cu ani în urmă, a avut privilegiul de a urmări progresele uimitoare ale copilului-minune din Lîveni, venit pentru studii la renumitul Conservator vienez. Un cronicar muzical al epocii observa, într-un mare ziar austriac, că „succesul însuflețitor al tînarului român absolutent al Conservatorului“ a fost recoltat în fața unui „numeros auditoriu, din care făcea parte întreaga Colonie română“.

Acum, la două decenii de la intrarea lui Enescu în posteritate, Coloniea română, ca dealtfel lumea muzicală atît de competentă a Vienei, a avut ocazia de a se apleca asupra creației marelui compozitor din perspectiva timpului care l-a impus printre marii muzicieni ai acestui secol. Despre personalitatea lui Enescu, despre creația enesciană în contextul artei muzicale a lumii a vorbit muzicologul Viorel Cosma, profesor la Conservatorul din București și

TZVETAN TODOROV

O sărbătoare ratată: retorica

Eseu istorico-fantastic

Observăm că retorica este animată de un spirit pragmatic și prin urmare imoral: trebuie să știi, oricare ar fi împrejurările sau cauza pe care o aperi, să-ți atingi țelul; și cele câteva declarații de principiu, după care nu trebuie să aperi decît cauze drepte, nu-l vor împiedica pe oratorul abil să se servească de arta sa în scopuri a căror legitimitate e evidentă doar pentru el. Retorica nu preferă un anume tip de discurs; orice discurs poate fi bun și eficient, trebuie doar să-l utilizezi în funcție de scopul ce trebuie atins. Ne amintim de enumerările „topice“ care prevăd toate cazurile posibile și găsec o soluție pentru fiecare: „Naștere; dacă elogiem, vorbim despre strămoși; dacă nașterea este ilustrată, cel în cauză este egal sau superior nașterii sale; dacă aceasta e modestă, el datorează totul calităților sale și nu strămoșilor; dacă blamăm, el și-a dezonorat strămoșii, în caz că nașterea este ilustrată; dacă e obscură, el a produs aceeași dezonoare“ (**Retorica către Herennius**, III, 7, 13). Retorica te învață să practici tipul de discurs ce convine fiecărui caz în parte.

Noțiunea-cheie a retoricii este deci aceea de convenabil, de „adaptat“. Omul priceput în arta vorbirii, scrie Cicero, trebuie mai ales să facă dovada unei sagacități care îi va permite să se adapteze împrejurărilor și persoanelor. Cred că nu trebuie să vorbești nici întotdeauna, nici în fața tuturor, nici împotriva tuturor, nici pentru toți și nici tuturor în același fel. Bun vorbitor va fi acela care va fi capabil să-și adapteze limbajul în funcție de fiecare caz“ (**Oratorul**, XXXV—XXXVI, 123). Vorbirea se consumă în funcționalitatea ei; or, a fi funcțional, înseamnă a te adapta.

Astfel era retorica înainte de criză. Putem găsi, pornind de la acest tablou, originea și cauzele crizei? Da, dacă vom urma analizele lui Tacit, care leagă retoricul de politic și de social. După părerea sa, elocvența a progresat atîta vreme cît ea era cu adevărat utilă și cît era un instrument eficient; dar aceasta nu e posibil decît într-un stat în care cuvîntul este o forță, altfel spus într-un stat liber și democratic. „Marea elocvență, ca și flacăra, are nevoie de materie pentru a se hrăni, de mișcare pentru a se înviora, de ardere pentru a lumina“ (XXXVI). Materia este furnizată, într-o democrație, de destinul unui popor. „Să nu uităm rangul înalt al acuzațiilor și însemnătatea pricinilor, care și ele înfruesc foarte mult elocvența. (...) Puterea talentului crește odată cu însemnătatea subiectelor și nimeni nu poate făuri un discurs mareț și strălucit dacă nu găsește o cauză la înălțimea acestei străluciri“ (XXXVII).

Dacă democrația este condiția indispensabilă înfloririi elocvenței, elocvența este ca-

litate superioară a individului aparținînd unei democrații. Elocvența este „necesară“: iată trăsătura ei dominantă, și în același timp explicația succesului ei. „Cei vechi căpătaseră convingerea că fără elocvență nimeni nu-și poate cîștiga sau păstra în stat o situație mai deosebită și mai înaltă“ (XXXVI); „nimeni n-a dobîndit în acele timpuri o putere însemnată fără oarecare elocvență“ (XXXVII).

Putem acum ghici ce schimbări au determinat declinul elocvenței. Acesta a fost tocmai cazul Romei: „Pompei, cel dintîi, a restrîns această libertate și a pus oarecum un friu elocvenței“ (XXXVIII). Iar Tacit generalizează: „În statele bine constituite, cu o guvernare statornică, nu aflăm nimic despre elocvență“ (XL). Odată cu dispariția democrației, elocvența începe să decadă și poate chiar să dispară. La fel s-ar părea că stau lucrurile și cu retorica, deoarece aceasta te învață cum să fii un bun vorbitor. Numai dacă elocvența nu-și schimbă sensul, iar, odată cu ea, retorica nu-și schimbă obiectul.

Într-o democrație, vorbirea putea fi eficientă. Într-o monarhie (ca să simplificăm lucrurile), ea nu mai poate avea această calitate; idealul va fi altul: cea mai bună vorbire este acum cea considerată **frumoasă**. Tot în **Dialogul despre oratori** găsim dezbaterea în care Aper și Messalla compară meritele vechii și noii elocvențe. Aper, apărătorul celei noi, îi găsește calități de neconceput pe vremea elocvenței-instrument: discursurile recente sînt „scinteietoare“, „elegante“, „frumoase“, iar eficacitatea nu mai contează. În discursurile de odinioară, „întocmai ca la o construcție grosolană, zidul e într-adevăr solid și durabil, dar nu destul de lustruit și de arătos. Eu însă doresc ca oratorul, asemenea unui cap de familie bogat și rafinat, să se adăpostească sub un acoperiș nu numai pentru a se apăra de ploaie și de vînt, ci pentru a-și desfăta vederea și ochii; să aibă nu numai mobilierul strict necesar pentru nevoile curente, ci și obiecte de aur și pietre scumpe, care să-i facă o plăcere luîndu-le în mîini și privindu-le mai des“ (XXII; să notăm înlocuirea metaforelor instrumentale cu cele ce evocă podobe). Cicero este primul orator modern: „el este cel dintîi care și-a îngrijit stilul, cel dintîi care și-a dat osteneală în alegerea cuvintelor și în arta de a le rîndui împreună“ (XXII). Consecința inevitabilă este că discursurile, devenind tot mai frumoase, nu-și îndeplinesc prin aceasta mai bine funcția lor de a convinge; este ceea ce îi va replica lui Aper interlocutorul său: „observăm că preocuparea și grija chinuitoare pentru un stil ales se întorc împotriva noastră...“ (XXXIX).

În românește de
Al. CALINESCU

membru al Comisiei culturale a Asociației „România“. Vorbitorul a proiectat o lumină nouă asupra operei marelui compozitor, prin prisma celor mai recente cercetări care redimensionează înțelegerea contemporanilor asupra genului lui Enescu. Profesorul Viorel Cosma a stăruit îndelung asupra legăturilor marelui compozitor român cu Viena, începînd din anii de formație și pînă în momentele de afirmare strălucită a lui Enescu ca una din figurile de frunte ale muzicii secolului al XX-lea.

Evocarea lui Enescu a fost întregită de alocuțiunile rostite de președintele Coloniei române din Viena, dr. Vinzenz Przyppolski și de prof. Marin Branîște. Cei doi vorbitori au subliniat importanța decisivă a anilor petrecuți de Enescu la Viena pentru formarea personalității sale. Coloniea română din Viena — au amintit ei — a fost de totdeauna un teren fertil pentru formarea și afirmarea unor compozitori români de frunte din ultimele două secole, începînd cu Ciprian Porumbescu și terminînd cu reprezentanți de valoare ai artei muzicale contemporane românești din acești ani, ca Tiberiu Brediceanu, Marțian Negrea și Zeno Vancea.

Președintele coloniei a profitat de prilejul oferit de manifestarea Enescu pentru a aduce din nou cele mai calde mulțumiri Asociației „România“, entuziastului său secretar general, prof. Virgil Căndea, care a sprijinit în mod statornic întreținerea la Viena a unui climat de bună înțelegere a valorilor spiritualității românești, de perpetuare a tradițiilor atît de fertile ale relațiilor cultural-artistice între Austria și România.

Seara Enescu a fost încheiată printr-o audiție a **Rapsodiei Române în la major**.

Un moment emoționant al manifestării l-a constituit înmînarea, de către profesorul Viorel Cosma, într-un cadru festiv, a benzii magnetice, înregistrate în țară, conținînd două creații enesciene descoperite la București, abia cu puțin timp în urmă: „**Hora Unirii**“, lucrare realizată de Enescu la Iași și **Sonata în la minor** pentru pian și vioară.

Omagierea lui Enescu s-a încheiat cu o deschidere spre viitor, în luna decembrie, urmînd să se desfășoare o manifestare de mari proporții la **Osterreichische Gesellschaft für Musik**, sub egida muzicologului Harald Goertz.

Corneliu VLAD

CRONICA

Săptămînal politic-social-cultural

Colegiul de redacție: LIVIU LEONTE, redactor șef, ANDI ANDRIEȘ, redactor șef-adjunct, ȘTEFAN OPREA, secretar general de redacție, N. BARBU, VASILE CONSTANTINESCU

ÎNTRERINDEREA APARATE MĂSURĂ ȘI CONTROL OTOPENI

Valorificarea pieselor auto disponibile, preocupare activă!

Dezvoltarea impetuoasă a transportului rutier din țara noastră, cit și actualele acte normative care reglementează exploatarea parcurilor auto din dotarea întreprinderilor, implică o atenție și susținută preocupare pentru asigurarea necesarului de piese schimb pentru autovehicule.

Îmbunătățindu-se utilizarea mijloacelor de transport auto și avându-se în vedere că în prezent întreaga rețea de șosele este modernizată asigu-

rind o exploatare optimă și eficientă a autovehiculelor, sînt însumate condiții obiective pentru însemnate economii în direcția cheltuielilor ocazionate cu piesele de schimb.

O sursă importantă care generează reducerea cheltuielilor în această direcție este calitatea ireproșabilă a reparațiilor capitale a autovehiculelor, reparații ce se fac la întreprinderi specializate și care permit de regulă depă-

șirea ciclului normat de exploatare.

În această conjunctură favorabilă la care se adaugă atât scoaterea din uz a unor vehicule neeconomicoase cit și aportul substanțial al conducătorilor auto pentru întreținerea sistematică și exploatarea rațională a mijloacelor de transport, la I.A.M.C. Otopeni s-a creat un excedent de piese schimb auto, fără utilizare imediată.

Colectivul de economiști ai acestei unități, cunoscînd efectele stocării îndelungate a unor materiale, își concentrează atenția pentru eliberarea neîntîrziată a fondurilor imobilizate, scontînd în dinamizarea rotației mijloacelor circulante.

În scopul valorificării stocurilor disponibile, I.A.M.C. Otopeni oferă următoarele piese schimb auto pentru mărcile Buick și Skoda:

PIESE DE SCHIMB PENTRU BUICK

Denumirea materialului	Simbol	U/M	Cant.	Preț
Ax cardan simplu	602	buc.	2	608,71
Arbore cardan	603	"	1	3525,00
Arc suspensie spate	604	"	7	234,40
Articulație cardan	609	"	2	179,09
Arc supapă interior	610	"	4	18,75
Arc supapă exterior	611	"	4	23,50
Ax cardan	612	"	1	4254,25
Apărători cauciuc	613	"	2	12,75
Arc spiral față	618	"	2	479,00
Arc spiral spate	619	"	2	552,00
Bulon bielă	642	"	20	8,00
Bolț sateliți	643	"	1	11,00
Bară intermediar direcție	647	"	1	537,50
Bielă motor	650	"	8	315,00
Bulon bielă	651	"	10	17,25
Bară torsiune dr.-stînga	652	"	2	148,00
Bară direcție	653	"	2	207,25
Bară direcție	654	"	1	504,25
Bulon roată 6064/5	657	"	4	6,50
Bolț cu piuliță	658	"	1	31,00
Bucse bară direcție	660	"	2	46,25
Bucse pirghie tendon	661	"	4	39,00
Bară direcție	662	"	1	496,00
Cilindru frînă	680	"	2	93,78
Cub ax planetar	681	"	4	60,26
Colectoare evacuare	682	"	1	418,53
Cuzineți bielă	683	"	36	0,50
Cub sateliți	684	"	1	36,25
Cap bară direcție	685	"	2	144,00
Carter servodirecție	686	"	1	1370,00
Colier bară direcție	687	"	2	14,00
Cilindru frînă	688	"	1	135,00
Condensator	691	"	1	28,00
Coroană volantă	692	"	2	542,13
Cuzineți bielă	693	"	16	105,50
Cuzineți palier	694	"	1	950,50
Curea ventilator	695	"	1	124,00
Cot pompă apă	696	"	1	105,50
Casetă sateliți	699	"	1	765,75
Cap bară	700	"	4	173,00
Cilindru frînă roată	701	"	2	185,25
Cilindru frînă roată	702	"	1	540,25
Contact cu cablu	713	"	1	65,00
Emblemă plastic	754	"	2	45,00
Element filtru ulei	756	"	4	162,00
Filtru ulei	766	"	3	203,00
Fuzetă dr.-stînga	767	"	2	822,00
Filtru ulei cu suport	769	"	10	396,00
Filtru ulei cu suport	771	"	9	278,25
Grup conic	776	"	1	843,97
Garnitură cauciuc arc spate	777	"	2	9,00
Garnitură cauciuc arc spate	778	"	2	3,25
Garnitură carburator	780	"	2	114,85
Grup conic	781	"	1	2131,00
Garnituri cauciuc	784	"	4	6,25
Garnitură rep. servofrină	787	"	1	343,50
Garnitură amortizor	788	"	1	25,00
Garnitură cauciuc	789	"	4	12,00
Garnitură rep. tijă stabiliz.	790	"	2	51,00
Garnitură rep. servofrină	791	"	1	582,25
Levier comandă directă	816	"	2	126,00
Niplu	835	"	4	9,00
Oală spate	840	"	1	200,00
Ornament	841	"	1	44,25
Ornament roată	842	"	2	235,00
Piuliță fuzetă	848	"	3	10,25
Pirghie directă	849	"	2	129,25
Pirghie servodirecție	850	"	2	226,00
Piuliță roată	851	"	2	1,50
Platini contact delco	853	"	1	53,75
Pompă apă	855	"	1	884,00
Placă cauciuc	856	"	2	12,00
Pinion cuplare	857	"	1	373,25
Rulment cu ace	873	"	1	38,50
Rulment 28521	876	"	2	321,00
Rulment 7450295	877	"	1	322,50
Rulment presiune	878	"	1	323,50
Rulment cu cablu	879	"	1	52,75
Regulator avans automat	881	"	1	57,25
Regulator avans automat	882	"	1	74,00
Rulment 7450295	886	"	1	375,00
Relev pornire electr.	887	"	1	461,50
Regulator avans automat	889	"	1	108,25
Șaibă pinion planetar	901	"	6	1,30
Supape adm.-ev.	902	"	24	30,55
Șaibă roată față	903	"	4	3,00
Suport articulație	904	"	2	542,00
Suport cauciuc	906	"	2	12,25
Siguranță	907	"	1	4,00
Suport cauciuc	908	"	2	31,00
Suport intermediar direcție	909	"	1	135,00
Suport perie dinam	913	"	4	44,00
Supapă trecere	914	"	4	1,00

Denumirea materialului	Simbol	U/M	Cant.	Preț
Servofrină	918	buc.	1	1711,25
Segmenti compuși	919	"	16	18,50
Segmenti motor	922	"	1	774,25
Suport articulație față	923	"	1	808,50
Suport articulație	924	"	1	779,00
Segment ungere	925	"	8	33,25
Tachet	950	"	10	82,00
Taler frînă dreaptă	952	"	4	133,25
Tachet hidraulic	903	"	8	12,34
Tachet hidraulic	954	"	16	114,50
Tampon cauciuc	955	"	4	28,00
Tampon cauciuc	906	"	2	42,25
Taler frînă roată	957	"	2	204,00
Tub cauciuc	958	"	4	10,00
Tampon cauciuc	959	"	2	60,00
Tambur roată	960	"	2	1754,00
Ventil	980	"	4	10,50
Valvă	981	"	4	11,50

PIESE DE SCHIMB PENTRU AUTO-SKODA

Arbore flex ștergător	6006	buc.	40	26,00
Arc cărbune	6014	"	8	3,88
Arc cameră ulei	6017	"	3	1,24
Arc piston pompă	6018	"	4	1,50
Ax central regulator	6020	"	8	10,46
Ax flexibil ștergător	6021	"	1	14,00
Bucse pompă apă	6066	"	5	1,39
Braț contact	6069	"	9	0,93
Butuc ventilator	6073	"	1	17,00
Becuri auto	6077	"	28	11,00
Bușon radiator	6083	"	10	8,00
Camă frînă față	6100	"	6	32,00
Cablu ștergător parbriz	6104	"	50	14,00
Capac axă planetară	6106	"	7	135,00
Capac superior cutie viteză	6110	"	8	44,00
Cutie angrenaj ștergător	6111	"	11	145,00
Contact electric	6113	"	3	7,70
Carcasă cap bară	6115	"	5	39,00
Cămăși cu piston	6116	"	1	366,50
Cuplaj metalic	6117	"	2	51,00
Corp supapă ulei	6119	"	2	9,02
Cablu	6124	"	46	34,00
Disc ambreiaj spate	6151	"	13	200,00
Disc ambreiaj față	6152	"	13	200,00
Flanșe rulment	6187	"	4	22,35
Ferodou saboți	6191	"	1	11,00
Foaia I arc față	6192	"	18	76,00
Garnitură simering față	6200	"	17	14,00
Garnitură 150×15×125	6201	"	1	7,50
Garnitură 17×27×7	6202	"	37	4,80
Garnitură 29×40×10	6203	"	19	7,50
Garnitură colector admisie	6204	"	4	27,70
Garnitură 60×80×13	6205	"	31	8,00
Geam far	6206	"	33	7,50
Garnitură supapă presiune	6207	"	80	0,30
Garnitură amortizoare	6208	"	20	4,50
Garnitură metal compres.	6209	"	6	10,50
Garnitură cauciuc	6212	"	8	0,55
Garnitură gufero	6213	"	7	5,15
Garnitură gufero	6231/1	"	10	2,35
Indicator combustibil	6238	"	1	36,00
Levier schimbător viteză	6250	"	5	59,00
Levier schimbător viteză	6251	"	6	18,00
Lamelă ștergător parbriz	6253	"	2	30,00
Levier regulator	6255	"	2	36,51
Lampă scară	6256	"	2	32,00
Levier suspensie	6259	"	4	46,85
Opritori geam plafon	6290	"	8	2,04
Placă presiune ambreiaj	6308	"	8	126,00
Placă disc ambreiaj	6314	"	1	25,00
Pinion pompă ulei	6317	"	1	36,60
Piston cu supapă	6320	"	12	20,36
Plăcuță resort	6321	"	14	7,55
Placă izolatoare	6322	"	40	0,20
Pinion pompiță	6323	"	2	21,01
Piuliță	6327	"	4	9,00
Pahar pompă alimentare	6329	"	45	7,70
Robinet frînă 2 căi	6402/1	"	4	258,00
Rezervor combustibil	6405	"	1	204,00
Robinet comandă frînă	6410	"	2	74,00
Ștergător electric fără brațe	6503	"	13	462,00
Șaibă cutie viteză	6505	"	6	1,00
Siguranță supapă	6507	"	2	4,49
Șurub pompă injecție	6509	"	4	1,91
Șaibă priză	6511	"	10	0,46
Suport motor	6512	"	2	77,00
Șurub pentru ulei	6513	"	3	5,49
Suport braț motor	6516	"	1	178,00
Trombă diferențial	6601	"	4	726,00
Trombă diferențial	6601/1	"	1	654,00
Taler arc supapă	6608	"	1	2,04
Tachet motor	6609	"	8	16,60
Tub metal ulei	6611	"	7	35,00
Tub metal ulei	6611/1	"	12	17,00

ÎNTRERINDERI ȘI INSTITUȚII !

Pentru asigurarea necesarului dv. de piese schimb auto pentru mărcile Buick și Skoda, transmiteți de urgență comenzi ferme la adresa unității ofertante și anume:
- ÎNTRERINDEREA APARATE DE MĂSURĂ ȘI CONTROL - OTOPENI, ȘOSEA-

UA BUCUREȘTI-PLOIEȘTI, km. 13,200.

Relații suplimentare se pot obține la telefoanele : 334530-334539 - interior serviciul de aprovizionare.

Prezumtivii beneficiari sînt asigurați cu anticipație de maximă sollicitudine.

Emil Georgescu - Vasile Bașa

ÎNTRERINDEREA „1 MAI“ PLOIEȘTI

Valorificarea materialelor disponibile, în centrul atenției!

Acționându-se pe un câmp larg în privința gospodăririi raționale a fondurilor materiale și bănești, reactualizarea dimensională a stocurilor — sarcină cu caracter permanent — a permis depistarea unor materiale și produse care sînt un rezultat al juste orientări în aplicarea consecventă a obiectivului de economii.

Urmărind un echilibru perfect în balanța financiară, o rotație continuă și în același timp accelerată a mijloacelor bănești, întreprinderea „1 Mai“ Ploiești, înscriindu-se pe linia perfecționării activității economice de ansamblu, intenționează și are în centrul atenției, valorificarea și repunerea în circuitul economic național a unei variate game tipodimensionale de materiale, produse și piese de schimb.

În scopul informării celor interesați, redăm cele mai importante repere aflate în stoc, disponibile la această unitate:

Denumirea materialului	U/M	Cantitate
Profile mijlocii și ușoare.		
Oțel lat 80x30 OL.50	kg.	564
90x16 OL.50.1.k	"	155
110x30 OL.37.1n	"	230
110x50 OL.37.1n	"	760
120x14 OL.37.3k	"	432
120x40 OL.42	"	373
120x40 OLC.15	"	160
130x6 OL.37.1n	"	536
130x16 OL.42.1.n	"	840
130x16 OL.60.1k	"	155
130x30 OL.50.1k	"	235
130x30 OLC.35	"	445
130x50 OL.42	"	852
140x16 OL.37.1n	"	1.900
140x20 OLC.35	"	26
140x25 OL.37.1n	"	91
150x16 OL.50.1k	"	588
150x25 OLC.35	"	1.841
150x30 OL.42	"	212
150x40 St.3 KP	"	340
Oțel aliat Ø53 15 C 08		
53 50 VC 11	"	398
54 W 7258	"	550
56 40 C 10	"	350
60 W 7335	"	583
60 41 MOC 11	"	195
Bare trase aliate Ø4 41 MOC 11		
Ø20 41 CN 12	"	73
Ø20 41 MOC 11	"	109
Ø48 41 MOC 11	"	499
Hex. 10 OLC.25		
13 OL.37	"	50
17 28 TMC 12	"	70
32 W 7035	"	92
60 41 MOC 11	"	111
Bare trase patrute 17x17 OL.50	"	61
Bare trase patrute 18x18 OL.37.1n	"	70
Oțel aliat Ø25 35 MS 12	"	93,2
36 EIR 35	"	32
38 34 MOCN 15	"	207
40 35 CM 15	"	1.198
40 20 HN 3A	"	276
40 14 Ni Cr 14	"	595
42 40 C 10	"	148
45 14 Ni Cr 14	"	1.649
48 13 CN 30	"	1.288
65 21 MOMC 12	"	322
65 21 TMC 12	"	107
75 Poldy TM BCM 30	"	700
75 W 7220	"	255
85 28 TMC.12	"	1.063
90 20 MC 13	"	2.985
130 15 MOMC 12	"	223
160 Arc 2	"	650
Oțel aliat Ø180 35 M 16	"	1.240
Oțel inox. Ø7,5 W 4021	"	350
18 AKVS	"	170
25 9 H 18	"	11,6
36 W (AKV)	"	50
60 W 4571	"	431
100 W 4021	"	236
160 H 17 W 13	"	47
90x90 W 4571	"	75
280 W 4571	"	305
160 H 17	"	910
22x55x2x760	"	594
UNP 22x55x2x760	"	100
22x55x2x6120	"	596
22x55x2x6120	"	1.736
22x55x2x6350	"	20.123
140x100x5	"	409
140x100x5	"	730
Măcuțe widia HS 10 A 8		
1.10.10	buc.	239
1.10 A.25	"	374
1.10 B.6	"	1.323
1.10 B.10	"	88
1.10 Sl. B.20	"	315
1.10.325	"	545
1.10.E.25	"	178
1.10.E.32	"	260
1.10 TNMM	"	90
1.10.TT.20	"	94
1.10.T.9.VN	"	160
1.20.A.10	"	6.505
1S 20, B5	"	1.316
12 B.8	"	313
12 P.20.B.20	"	394
12 C6	"	1.864
120.TPNN	"	51
120.TT.20. 4300	"	7.850
120.TT.20	"	362
13.A.6(HS.)	"	202
1S.30 B.6	"	29
1S.30.B.8	"	59
1S.30.C.6	"	61
1S.30C.8	"	50
1S.30.E.10	"	114
220412 P.30	"	960
S4. P.20. P.30	"	150
K.10.P.20	"	900
1.1. 15.10.P.10	"	212
K.10.TN.9 M	"	40
IG 8 BK.89.413	"	7
IT.15 A 103	"	1.297
IT.14.A.403	"	160
	"	155

Denumirea materialului	U/M	Cantitate
IT 14.A.413.1019	"	1.875
Ferodou disc 455x252x15	"	42
Ferodou disc 455x252x15	"	68
Ferodou disc 455x252x15	"	8
Ferodou disc 455x252x15	"	17
310x205x6	"	37
Plăci ferodou pastă		
305x245x30	"	37
28	"	560
305x195x25	"	43
305x190x20	"	875
300x265x30	"	1.532
28	"	482
290x245x30	"	170
245x160x30	"	6
28	"	720
230x140x15	"	24
250x220x25	"	
Bandă ferodou pastă		
80x8.5 mm	m.l.	1.800
Bandă ferodou țesută		
160x15	"	9
90x8	"	21
75x15	"	30
60x5	"	10,8
55x6	"	3,5
50x15	"	15
50x12	"	6,76
Arc volut 140x9 24092/70		
Arc spiral Ø12	buc.	2
" 12	"	95
" 2	"	44
" 10	"	27
" 10	"	27
" 10	"	2
Arc, susp. UP.701.4700		
Ø6 644B.105	"	162
6 644B.105	"	611
6 8059.04A	"	869
6 8059.04A	"	386
3 8148.05	"	258
2 8204.04	"	1.297
10 B.130.60.07	"	92
1,5 B.136.11.60	"	150
15 B.187.20.05	"	2
11 459B.281	"	86
late 3120640.67	"	38
40.67	"	1
Bolțuri duplex 1,3/4		
Bolț capăt 11/4".45	"	23
Bolț leg. 8 r. 1,3/4	"	12
Cămăși 2 PN.192.B.213.6.1/2	"	6
	7"	
	7.1/2	
AC.400 Ø90	"	6
100	"	50
115	"	7
3 PN.1000 4.1/2	"	9
3 PN.1000 4.1/2	"	21
	7"	21
3 P.N.630 7"	"	2
Distribuitor graifer DN 600	"	9
Termometru Sc.O. 300 C	"	13
0-100	"	1
Ax cardanic măr. 5	"	9
Ax cardanic măr. 5	"	1
Conductă injector Wolla	"	1
Colier Wolla	"	67
Disc supapă UP.23.07 27.0	"	204
pivot 3100.02.14	"	717
Electropompă Sadu	"	280
Element filtrant 819.02.00	"	1
901.6001.03.00	"	59
radiator P.501	"	11
Filtre 413.137.Wolla	"	3
Garnitură cupru Z.3306	"	68
azbest Z.3306	"	444
Inel aluminiu 8150.10A	"	102
Pompă AG 150	"	3
Piston aluminiu 8150.06	"	2
Roți dințate 8190.22	"	10
8178.10.17	"	26
877.10.10A	"	19
Roți pompe Lotru 65	"	8
	"	10
	"	4
	"	1
	"	133
	"	2
	"	3
	"	1
	"	2
	"	3
	"	5
	"	306
	"	306

De reținut

Unitățile socialiste din întreaga țară, care din motive obiective sau subiective nu au asigurat integral baza materială de producție pentru actualul exercițiu de plan, sînt rugate să rețină că întreprinderea „1 Mai“ Ploiești livrează prompt pe bază de comandă fermă, fără repartiție, materialele prezentate mai sus.

Comenzile se vor transmite la următoarea adresă:

ÎNTRERINDEREA „1 MAI“ PLOIEȘTI
STR. DEMOCRAȚIEI NR 121
JUDEȚUL PRAHOVA.

La cerere expresă, unitatea dvs. poate expedia potențialilor beneficiari seturi complete de liste cuprinzînd întreaga gamă de materiale și produse disponibile.

Relații suplimentare se pot obține de la serviciul de aprovizionare al întreprinderii, telefon 42051 sau prin telex 019—219 Ploiești.

Emil GEORGESCU

Reînoiți-vă abonamentele la CRONICA

pentru semestrul II al anului 1975

Față de cererile sporite de exemplare, revista CRONICA a efectuat o redistribuire a tirajelor în funcție de necesități. Pentru a vă

asigura primirea fiecărui număr la domiciliu, indiferent de fluctuațiile vânzării prin chioșcuri, efectuați

abonamente individuale

CRONICA

publică săptămînal : reportaje, anchete sociale, articole teoretice, rubrici de știință, beletristică, artă, probleme internaționale, istorie literară, sport, Top-muzică ușoară, șah, Programul de televiziune etc.

Prin conținutul și aria sa de răspîndire în toată țara, CRONICA asigură tuturor o infor-

mare rapidă și exactă asupra celor mai importante probleme de ideologie, cultură, economie, cercetare, învățămînt.

Adresați-vă, spre abonare, oficiilor poștale teritoriale sau factorilor poștali.

Sesizați-ne în scris orice nemulțumiri în legătură cu contractarea și servirea abonamentelor la domiciliu.